

Nørreremark I/S
Gudumlundvej 10
Gudum
7620 Lemvig

13. marts 2017

Teknik & Miljø
Rådhusgade 2
7620 Lemvig
Telefon: 9663 1200

Mail: teknik@lemvig.dk
J.nr.: 09.17.18P19-0106
S.nr.: 135740
B.nr.: 1106007

Ref.: SIBN
Dir.tlf.: 9663 1112

Miljøgodkendelse,
Version 2,
Q-gruppen 16/02-2015

§ 12-tillægsgodkendelse af Nørreremark I/S

CVR-nr. 30 09 61 26
P-nr. 1.012.900.992

på adressen
Gudumlundvej 10
7620 Lemvig

matrikel nr. 6k, Klosterheden, Gudum, m. fl.

Godkendelse af den 13. marts 2017
Annoncedato den 15. marts 2017

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
Læsevejledning	4
1.1. Beskrivelse af projektet	6
1.2. Afgørelse	6
1.3. Ikke teknisk resumé	7
1.4. Vilkår for tillægsgodkendelsen	8
1.5. Vilkår	8
1.6. Offentlighed	10
1.7. Klagevejledning	12
2. Generelle forhold	14
2.1. Meddeleelsespligt – anlæg og ejerforhold	14
2.2. Gyldighed	14
2.3. Retsbeskyttelse og revurdering	14
3. Anlægsbeskrivelse	16
3.1. Lokalisering	16
3.1.1. Landskabelige forhold	16
3.2. Dyrehold, staldanlæg og management	18
3.3. Energi- og vandforbrug	20
3.4. Gener	20
3.4.1. Lugt	20
3.4.2. Støj	20
3.4.3. Lys	21
3.4.4. Fluer og skadedyr	21
3.4.5. Støv	21
3.4.6. Transport	21
3.5. Forurening	21
3.5.1. Spildevand herunder regnvand	21
3.5.2. Husdyrgødning og foder	22
3.5.3. Affald	22
3.6. Ammoniaktab – generelt	22
3.7. Ammoniakupåvirkning af natur	22
4. Arealbeskrivelse	26
4.1. Markoplysninger	26
5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	28
6. Egenkontrol og dokumentation	29
Bilag	30

Datablad

Ansøger	Lemvigegnens Landboforening Industrivej 51 7620 Lemvig
Bedriftens adresse	Gudumlundvej 10 7620 Lemvig
Husdyrbrugets navn	Nørremark
Matrikelnummer	6k, Klosterheden, Gudum
Virksomhedens art	Økologisk malkekvæg
Ejer	Nørremark I/S Gudumlundvej 10 Gudum 7620 Lemvig
CVR-nummer	30 09 61 26
CHR-nummer	54985
P-nummer	1.012.900.992
Kontaktperson	Nikolaj Mølgaard Nielsen Tlf.: 97 86 35 10/40 43 41 58 majbritt.nikolaj@gudumnet.dk
Tilsynsmyndighed	Lemvig Kommune

Læsevejledning

Denne tillægsgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller vedrørende indretning og drift.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er ejendommen beskrevet nærmere, og der er redegjort for den påvirkning, husdyrbruget forventes at have på omgivelserne.

Fra og med 2. marts 2017 skal der ikke fastsættes arealvilkår i afgørelser efter Husdyrlovens §§ 10-12, jævnfør § 10, stk. 10 i *Forslag til Lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love* (L114, endeligt vedtaget af Folketinget den 23. februar 2017).

Miljøregulering af landbrugsarealer sker fremadrettet ved generelle regler i *Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.*, *Husdyrgødningsbekendtgørelsen* og *Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække*.

*Tillægsgodkendelse med
vilkår*

1.1. Beskrivelse af projektet

Nørremark I/S har ved miljøkonsulent Helle Kalkrup, Lemvigegnens Landboforening søgt tillægsgodkendelse til den økologiske malkekvægsbesætning på Gudumlundvej 10, Gudum, 7620 Lemvig.

Ansøgningen er indsendt via det digitale ansøgningssystem, husdyrgodkendelse.dk, skema 83 028 (hovedansøgning) og skema 90 278 (fiktiv ansøgning).

Ejendommen er miljøgodkendt efter Husdyrlovens § 12 i 2009, samt efter § 12, stk. 3 (tillægsgodkendelse) i 2012 og i 2015.

Der søges ikke ændringer i det samlede dyrehold på ejendommen i forhold til det godkendte dyrehold ved tillægsgodkendelse i 2015, men det ønskes at foretage justeringer i, hvordan dyrene opstaldes (skema 90 278), samt et alternativ, hvor stalden ikke etableres, men dyreholdet udvides i eksisterende staldbygninger (skema 83 028).

Der søges fortsat godkendelse af et dyrehold på 500 malkekøer (10.500 kg EKM), 58 småkalve (0-3 mdr.), 58 småkalve (3-6 mdr.) 115 kviekalve (6-12 mdr.), 269 kviekalve (12-26 mdr.) og 250 tyrekalve (40 - 60 kg).

Der sker enkelte ændringer i udbringningsarealerne til ejendommen, gødningsmængderne justeres, og der anvendes et alternativt sædskifte, som medfører ændret udvaskning af næringsstoffer i forhold til den hidtidige arealgodkendelse.

Det indgår i projektet, at der afsættes 150 DE husdyrgødning til overførselsaftale og 277 DE til Lemvig Biogasanlæg.

Som følge af den kommende husdyrregulering som vedtaget af Folketinget den 23. februar 2017 ved lovforslag L 114, skal der ikke stilles vilkår til arealdriften på husdyrbrug ved miljøgodkendelse. Denne afgørelse indeholder derfor ikke et arealafsnit.

1.2. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt om udvidelse af husdyrholdet på Gudumlundvej 10, 7620 Lemvig til en besætning på 500 malkekøer (10.500 kg EKM), 58 småkalve (0-3 mdr.), 58 småkalve (3-6 mdr.) 115 kviekalve (6-12 mdr.), 269 kviekalve (12-26 mdr.) og 250 tyrekalve (40 - 60 kg).

Det godkendes, at der opføres ny goldkostald i forlængelse af den eksisterende malkestald, og alternativt at dyreholdet kan udvides i eksisterende stalde.

Miljøgodkendelsen er givet på vilkår, der har til hensigt at beskytte den omgivende natur og miljø, samt de omkringboende.

Husdyrbruget godkendes efter Husdyrlovens § 12, stk. 3.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer, herunder, at der anvendes den bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget ved at efterleve vilkår i godkendelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

På Lemvig Kommunes vegne den 13. marts 2017

Simon Bach Nielsen

Miljøingeniør

1.3. Ikke teknisk resumé

Ansøgers beskrivelse

Tillægget omfatter en udvidelse af arealerne i forhold til godkendt tillæg fra 2015. Desuden ønskes en ny gylleaftale om modtagelse af minkgylle fra ansøgers anden ejendom I/S Pigsborg Mink godkendt. Udspretningsarealerne er udvidet med 50,36 ha fra 431,58 ha til 481,94 ha.

Husdyrhold

Det godkendte husdyrhold fra 2015 udgør 500 malkekøer med en mælkeydelse på 10.500 kg, 116 småkalve (0-6 mdr.), 115 opdræt (6-12 mdr.), 269 opdræt (12-26 mdr.) og 250 tyrekalve til 40-60 kg. Husdyrholdet ændres ikke men ønskes opretholdt i dette tillæg. Dog ønskes, at der laves 2 scenarier. Scenarie 1 hvor der ikke bliver bygget ny goldkostald, men hvor der ønskes opstaldet goldkøer i den nye kviestald og nogle småkalve i den gamle kalvestald. I scenarie 2 ønskes goldkostalden, som der blev ansøgt om i tillægget fra 2015, fortsat opført i forlængelse af eksisterende malkestald, men med flere køer end, der blev søgt om i 2015 (se vedlagte situationsplan bilag 1).

I forhold til tillæg i 2015 er antal køer i kostald fortsat 455 stk. i scenarie 1, heraf 14 i kælvningsafd. og 440 stk. i scenarie 2, heraf også 14 i kælvningsafd. Der opstaldes 45 goldkøer i den nye kviestald i scenarie 1 og 60 goldkøer i den nye goldkostald i scenarie 2. I scenarie 1 foregår produktionen af småkalve 3-6 mdr. i den gl. kalvestald, og i scenarie 2 opstaldes 20 småkalve 3-6 mdr. i den gl. kalvestald. Småkalve 0-3 mdr., tyrekalve og kvier foregår i de samme stalde i både scenarie 1 og 2.

Malkekøer er udegående 2 mdr. om året, småkalve 4-6 mdr. er udegående 4 mdr. og kvier 6-26 mdr. er udegående 6 mdr.

Malkekøer og næsten alle kvier afgræsser indenfor udbringningsarealet. 8 kvier 12-26 mdr. afgræsser udenfor udbringningsareal.

1.4. Vilkår for tillægsgodkendelsen

Tillægsgodkendelsen indeholder en række konkrete vilkår for husdyrbrugets drift, indretning og kontrol. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at indretning og drift af husdyrbruget sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes
- at risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen, minimeres.

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering, samt tillægsgodkendelsens vilkår.

Der gøres opmærksom på, at de valgte virkemidler og miljøteknologi skal være etableret og i brug senest når udvidelsen af dyreholdet påbegyndes.

1.5. Vilkår

Hvor intet andet er nævnt, er husdyrbruget fortsat forpligtet til at opfylde eksisterende vilkår i Lemvig Kommunes miljøgodkendelse af 5. februar 2009, samt tillægsgodkendelse af 31. januar 2012 og tillægsgodkendelse af 8. april 2015.

Tillægsgodkendelsen meddeles på nedenstående vilkår.

1. Tidsfrist

Denne tillægsgodkendelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at den er meddelt.

2. Produktionens omfang

Der godkendes en årlig besætning på maksimalt

500 malkekøer (10.500 kg EKM),

58 småkalve (0-3 mdr.),

58 småkalve (3-6 mdr.),

115 kvieopdræt (6-12 mdr.),

269 kvieopdræt (12-26 mdr.) og

250 tyrekalve (40 - 60 kg).

Produktionen må på intet tidspunkt overstige de begrænsninger, der følger af anden lovgivning.

3. Udformning af ny goldkostald

Den søgte goldkostald skal placeres som vist på bilag 1.

Stalden må maksimalt udgøre et grundareal på 1.800 m².

Goldkostalden skal som helhed opføres i samme materialer og farvenuancer og med samme udtryk, som det eksisterende staldanlæg.

Taghældning og kiphøjde på den nye goldkostald skal være den samme som på den eksisterende malkestald (bygning 6 på bilag 1).

4. Staldsystem i ny goldkostald

Staldgulvet skal indrettes som dybstrøelse med lang ædeplads med spalter og linespil under spalterne.

Når der er opstaldet dyr i stalden, skal linespillet som minimum skrabe gyllekanalerne hver 8. time.

Når der er opstaldet dyr i stalden skal spaltearealet i stalden som minimum skrubes hver 4. time.

Linespil og spalteskrabere skal være udstyret med timer.

5. Skraber i eksisterende kostald og kviestald

Når der er opstaldet dyr i kostald og kviestald (stald 5 og 14 i bilag 1), skal linespillet i staldene som minimum skrabe gyllekanalerne hver 8. time.

Når der er opstaldet dyr i kostald og kviestald skal spaltearealet i staldene som minimum skrubes hver 4. time.

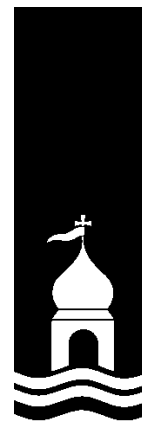
Linespil og spalteskrabere skal være udstyret med timer.

6. Udegående dyr

500 malkekøer skal være udegående mindst 2 måneder af året.

115 kvieopdræt (6 - 12 mdr.) skal være udegående mindst 6 måneder af året.

261 kvieopdræt (12 - 26 mdr.) skal være udegående mindst 6 måneder af året.

8 kvieopdræt (12 – 26 mdr.) skal være udegående mindst 6 måneder af året uden for ejendommens udbringningsarealer.

58 kviekalve (3-6 mdr.) skal være udegående mindst 4 måneder af året inden for ejendommens udbringningsarealer.

7. Egenkontrol – linespil og spalteskraber

Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at linespil og spalteskraber i den projekterede goldkostald er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

1.6. Offentlighed

Høring af ansøger og interessenter

Kommunens forslag til miljøgodkendelse har været sendt i 2 ugers høring hos ansøger og ansøgers rådgiver:

- Gudumlundvej 10, 7620 Lemvig
- Helle Kalkrup, Lemvigegnens Landboforening, hek@lemvig-landbo.dk

Herefter er naboer, interesseorganisationer og eventuelle andre interessenter orienteret om forslaget ved 3 ugers høring. Følgende er hørt:

- Gudumlundvej 6, 7620 Lemvig
- Gudumlundvej 7, 7620 Lemvig
- Gudumlundvej 8, 7620 Lemvig
- Gudumlundvej 9, 7620 Lemvig
- Gudumlundvej 12, 7620 Lemvig
- Gudumlundvej 13, 7620 Lemvig
- Gudumlundvej 15, 7620 Lemvig
- Byskovvej 11, 7620 Lemvig
- Under Egen 4, 7500 Holstebro

- Fabjergvej 155, 7620 Lemvig
- Gudumlundvej 16, 7620 Lemvig
- Remmerstrandvej 16, 7620 Lemvig
- Fabjergkirkevej 56, 7620 Lemvig
- Fabjergkirkevej 58, 7620 Lemvig
- Heldumvej 56, 7620 Lemvig
- Skovparken 7, 7620 Lemvig

- Krunderupparken 116, 7500 Holstebro
- Børringvej 15, 7620 Lemvig
- Musvågevej 3, 7620 Lemvig
- Hørkær 8, 2730, Herlev
- Klosterhedevej 59a, 7600 Struer
- Klosterhedevej 59b, 7600 Struer
- Klosterhedevej 60, 7600 Struer
- Klosterhedevej 61, 7600 Struer

- Struer Kommune, teknisk@struer.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk og dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk.
- Holstebro Museum, mette.klingenberg@holstebro-museum.dk

Offentliggørelse

Tillægsgodkendelsen offentliggøres på Lemvig Kommunes hjemmeside, www.lemvig.dk den 15. marts 2017, samt ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig. Følgende har modtaget den endelige tillægsgodkendelse:

- Gudumlundvej 10, 7620 Lemvig
- Helle Kalkrup, Lemvigegnens Landboforening, hek@lemvig-landbo.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, senord@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Jens Johan Brogaard, Torsvej 111, 7620 Lemvig, jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet, LimfjordSyd, limfjordsyd@friluftsradet.dk

- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, att. Signe Normand, Aarhus University, Ny Munkegade 114, DK-8000 Aarhus C, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds Miljøkoordinator, Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@aabc.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, Arne Rusbjerg, Engvej 42 7490 Aulum, teamstr@gmail.com
- Aktive Fritidsfiskere i Danmark v. Leif Søndergård, Søvejen 6, 7860 Spøttrup, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk

1.7. Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af § 12, stk. 3 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 442 af 13. maj 2016. Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet i henhold til § 76 i Husdyrgodkendelsesloven af følgende;

- Ejeren af Gudumlundvej 10, 7620 Lemvig
- Embedslægeinstitutionen
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privat betale et gebyr

på kr. 900 og som organisation, forening eller virksomhed kr. 1.800. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,*
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller*
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.*

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en godkendelse efter § 12, stk. 3 har ikke opsættende virkning med mindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrgodkendelsesloven. Det betyder, at hvis eventuelt byggeri påbegyndes og en sag påklages kan Miljø- og Fødevareklagenævnet sætte byggeriet i stå eller kræve nedrivning for ansøgers regning.

Klagefristen udløber den 12. april 2017.

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jævnfør Husdyrlovens § 90.

2. Generelle forhold

2.1. Meddelelesespligt – anlæg og ejerforhold

Nye driftsanlæg og udvidelse eller ændringer i dyreholdet skal forhånds anmeldes til kommunen jævnfør Husdyrgødningsbekendtgørelsens §§ 35 og 36 med henblik på en vurdering af, om der er godkendelsespligt. Ejerskifte og skift i driftsherre skal meddeles kommunen.

2.2. Gyldighed

Tillægsgodkendelsen skal være udnyttet senest 2 år efter at den er meddelt.

Godkendelsen anses for udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder eller ved påbegyndt udvidelse af dyreholdet som ansøgt.

Hvis godkendelsen ikke helt eller delvist udnyttes i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet.

2.3. Retsbeskyttelse og revurdering

Ifølge § 40 stk. 1 i Husdyrloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse.

Husdyrbrugets tillægsgodkendelse skal, jævnfør § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog foretages når der er forløbet 8 år.

Det er planlagt at foretage den første revurdering af dette tillæg i 2025.

Miljøteknisk beskrivelse

3. Anlægsbeskrivelse

Husdyrbruget ligger på adressen Gudumlundvej 10, 7620 Lemvig, matrikel 6k, Klosterheden, Gudum.

Anlægget er beskrevet i det fremsendte ansøgningsmateriale, som er vedlagt som bilag til denne godkendelse, samt i digital ansøgningskema 83 028, indsendt via husdyrgodkendelse.dk.

3.1. Lokalisering

Lemvig Kommune har opmålt afstande fra nærmeste stald eller nærmeste hjørne af projekterede tilbygninger, jf. afstandskravene i Husdyrlovens §§ 6 og 8.

Tabel 1: Generelle afstandskrav

Afstand til	Afstand målt	Afstandskrav
Nærmeste beboelse (Gudumlundvej 12)	235 m	50 m
Nærmeste byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område udlagt til boligformål (Lokalplan 65a, Gudum)	2,7 km	50 m
Ikke-almene vandforsyningsanlæg (Gudumlundvej 3)	1.000 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg (Nr. Gudum Vandværk)	3,8 km	50 m
Vandløb (herunder dræn) og søer	> 1.000 m	15 m
Offentlig vej og privat fællesvej (Gudumlundvej)	150 m	15 m
Levnedsvirksomhed	> 1.000 m	25 m
Naboskel	163 m	30 m
Beboelse på samme ejendom	117 m	15 m

Lemvig Kommune konstaterer, at husdyrbruget overholder afstandskrav på 50 meter til nabobeboelser og byzone, jf. Husdyrlovens § 6, og at der er mere end 10 meter til nærmeste natur omfattet af Husdyrlovens § 7.

3.1.1. Landskabelige forhold

Landskab og geologi

Gudumlundvej 10 ligger på det yderste af hedesletten syd for den sidste istids hovedopholdslinje, hvor isens fremrykning fra nord standsede for 12- 15.000 år siden. Smeltevand fra isen førte sand og grus med sig og skabte denne hedeslette som i dag for en væsentlig del står i skov, nemlig Klosterhede Plantage.

Mod nord trak isen sig tilbage og efterlod et kuperet morænelandskab med dalstrøg, bakkeøer og spredte dødishuller. Et af de fremtrædende eksempler på smeltevandets eroderende kræfter er dalskrænterne i Gudum og Klostermølle Å's dalstrøg syd og vest for Gudum (Borghuse og Fiskbæk), nord for ejen-

dommen. Mellem Gudumlund og Klosterhede Plantage, umiddelbart syd om ejendommen med retning mod sydvest og ind i Klosterheden, gennemskæres terrænet af et markant dalstrøg.

Landskabselementerne omkring hovedopholdslinjen nord for Klosterhede Plantage er gravhøje, enkeltbebyggelser, typisk med afskærmende beplantning, samt en del mindre og få større husdyrbrug. Fabjerg Kirke vest for Gudumlund udgør et markant landskabselement.

Ejendommen ligger uden for geologisk bevaringsværdigt område.

Projektet i landskabet

Den eksisterende bygningsmasse på Gudumlundvej 10 udgør cirka 16.000 m². Goldkostalden udgør en bygningsmasse på cirka 1.800 m².

Lemvig Kommune stiller vilkår om at goldkostalden opføres med tilsvarende form, farvenuance og materialevalg som de eksisterende stalde, med samme taghældning og kiphøjde, som den eksisterende malkestald.

Lemvig Kommune vurderer, at det søgte byggeri af goldkostald er erhvervsmæssigt nødvendigt for bedriften.

I forbindelse med landskabsvurderingen er husdyrbruget besat af Lemvig Kommune fra forskellige indsigtsretninger.

Anlægget fremstår på ansøgningstidspunktet som den arealmæssigt største bygningsmasse i Gudumlund.

Anlægget er synligt fra Gudumlundvej og Serupvej nord for ejendommen, samt delvist fra Tangvej vest for ejendommen. Anlægget dominerer kun landskabet lokalt langs Gudumlundvej, mens øvrige bygningselementer, beplantning og terrænets forløb betyder, at bygningsmassen fremstår forholdsvis dæmpet set fra vest, nord og øst.

Der er ikke indsiget til staldanlægget fra syd med Klosterhede Plantages nordlige grænse cirka 600 meter syd for ejendommen.

Fortidsminder, kulturhistorie og beskyttelseslinjer

Gudumlundvej 10 ligger på den sydlige rand af et særligt kulturhistorisk miljø: Oldtidsvejen. Oldtidsvejen strakte sig fra Dybå's udløb i Vesterhavet over hulspor, vejspor og veje til Trandum ved Karup Å og herfra videre mod øst og ind i det gl. Viborg Amt.

Oldtidsvejen ses i dag som den lange række af gravhøje, oprindeligt mindst 1.500, som markerer vejens forløb. Gravhøjene dateres over flere tidsperioder fra den sene stenalder op til den tidlige jernalder. Oldtidsvejens gravhøje ses markant i landska-

bet fra Vesterhavet til Stubbergård Sø, hvor talrige gravhøje flere steder nærmest ligger "på rad og række".

Området nord for Gudumlundvej 10 er således stærkt præget af gravhøje, der ligger 25 gravhøje inden for 2.000 meter af ejendommen, langt de fleste langs Oldtidsvejen nord for ejendommen. Den nærmeste gravhøj ligger cirka 900 meter VNV for ejendommen, nær Tangvej.

Yderligere information i forhold til museumsloven og byggeprojekter kan findes via

<http://www.holstebromuseum.dk/arbejdsomraader/arkaeologi/landarkaeologi/er-dulandmand-eller-skovrejser.html>

Det søgte projekt ligger udenfor kystnærhedszonen, å- og søbeskyttelseslinjer, skovbyggelinjer, strand- og klitbeskyttelseslinjer, samt kirkebyggelinjer.

Lemvig Kommunes vurdering

Det søgte projekt har ikke et omfang, som lokalt vil ændre oplevelsen af landskabet. Der er tale om en bygningsmæssig udvidelse, som ligger i tilknytning til de eksisterende bygninger, og som udgør under 15 % af det samlede bebyggede areal på ejendommen. Byggefeltet ligger ikke inden for et område med særlig landskabelig værdi.

Det projekterede byggeri afskærer ikke for indsigtskiler til særlige landskabsstrukturer, såsom kystlinjer, bakkeøer eller dalstrøg.

Byggeriet afskærer ikke for indsigtskiler til gravhøje, kirker eller andre væsentlige kulturhistoriske landskabselementer.

Samlet set vurderes projektet således ikke i væsentlig grad at forstyrre landskabet eller de kulturhistoriske interesser i området.

Den fortsatte drift af udbringningsarealerne vurderes ikke at påvirke fredninger eller fortidsminder, eller beskyttede sten- eller jorddiger, som grænser op til udbringningsarealerne.

3.2. Dyrehold, staldanlæg og management

Det søgte projekt er beskrevet nærmere af ansøger i følgebrev til ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse. Brevet er vedlagt som bilag 2.

Lemvig Kommunes vurdering

Lemvig Kommune konstaterer, at det vejledende beskyttelsesniveau for ammoniakfordampning er overholdt med 610 kg N/år

i scenarium 1 (skema 83 028) og 565 kg N/år i scenarium 2 (skema 90 278).

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Ansøgningen indeholder en nærmere redegørelse for anvendelsen af BAT og en beregning af BAT-niveauet for ejendommen. Redegørelse og beregning ses i bilag 2. Beregning af BAT-niveauer er foretaget af ansøger i det digitale ansøgningssystem.

Det vejledende BAT-emissionsniveau er beregnet til 4.004 kg N/år og er dermed overholdt med 4 kg N/år i scenarium 1, hvor der ikke opføres nybyggeri. Niveauet er 4.086 kg N/år og overskrides med 7 kg N/år i scenarium 2, hvor der bygges ny goldkostald.

Goldkostalden etableres med staldsystemet dybstrøelse med lang ædeplads med spalter og linespil under spalterne. Dette staldsystem vurderes at leve op til BAT, jævnfør Miljøstyrelsens *Fastlæggelse af BAT – emissionsgrænseværdier for konventionel produktion af svin og malkekvæg udenfor gyllesystemer*, s. 2, af 6. februar 2012

Staldsystemet fastholdes som et vilkår i tillægsgodkendelsen.

Der er i begge scenarier anvendt virkemidler i form af skrabning af spalter og gyllekanaler i kostald, kviestald og goldkostald til at opnå ammoniakfordampningen. Effekten af spalteskrabere og linespil i stalde med en kombination af dybstrøelse og spaltegulv er korrigeret i forhold til den andel af staldene, hvor gulv og kanaler faktisk skrubes (goldkostald og kviestald).

Disse virkemidler fastholdes i vilkår.

Lemvig Kommune vurderer heraf, at ammoniakfordampningen fra projektet lever op til BAT, og at overskridelsen af det vejledende BAT-emissionsniveau i scenarium 2 er af underordnet betydning. Det bemærkes, at det er en økologisk drevet landbrugsejendom, som derved er afskåret fra at anvende virkemidler som gylleforsuring og gyllekøling og kemisk luftrensning, samt en række fodertilskud.

Egenkontrol

Miljøgodkendelsen fra 2009 indeholder beskrivelse af og vilkår for egenkontrol på husdyrbruget.

Der stilles et supplerende vilkår om egenkontrol af linespil og spalteskrabere i den projekterede goldkostald.

Lemvig Kommune finder ikke, at det søgte projekt giver anledning til at ændre de eksisterende vilkår om egenkontrol.

3.3. Energi- og vandforbrug

I bilag 2 redegør ansøger for de forventede ændringer i energi- og vandforbrug i ansøgt drift.

Lemvig Kommunes vurdering

Ansøger har redegjort for en forventet stigning i energiforbruget på ejendommen som følge af udvidelsen. Vandforbruget forventes uændret.

Driften forudsættes at fortsætte med de energi- og vandbesparende foranstaltninger som er beskrevet i tillægsgodkendelsen af 31. januar 2012. De beskrevne tiltag for energi- og vandbesparelse vurderes at leve op til BAT for denne besætningstype.

Lemvig Kommune finder ikke, at udvidelsen giver anledning til skærpede vilkår om ressourcebesparelser.

Lemvig Kommune anbefaler, at husdyrbrug med jævne mellemrum at foretage energitjek af deres bedrift, således at energieffektive teknologier og løsninger løbende identificeres og integreres.

3.4. Gener

3.4.1. Lugt

Lugtgeneafstandene til byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt bolig er beregnet i den digitale ansøgning, skema 59 527.

Lemvig Kommune konstaterer, at nærmeste byzone/sommerhusområde (Nissum Seminarieby), samlet bebyggelse (Gudum) og enkelt bolig (Gudumlundvej 12) er korrekt udpeget i ansøgningssystemet.

Lugtgeneafstandene er overholdt til alle tre områdetyper.

Nærmeste nabo, Gudumlundvej 9 er en landbrugsejendom, og således ikke omfattet af husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau for lugt. Afstanden fra stuehuset på Gudumlundvej 9 og til det beregnede lugtcentrum er cirka 200 meter, og afstandskravet er beregnet til cirka 113 meter. Lugtgenekriteriet ville således have været overholdt til Gudumlundvej 9, hvis denne nabejendom havde været omfattet af beskyttelsesniveauet.

Det søgte projekt vurderes heraf ikke at give anledning til væsentlige lugtgener for de omkringboende.

3.4.2. Støj

Der er stillet støjvilkår i miljøgodkendelsen fra 2009.

Der vurderes ikke at ske ændringer i støjbidraget fra husdyrbruget som følge af det søgte projekt, som vil medføre væsentlige støjgener for omkringboende. Heraf vurderer Lemvig Kom-

mune, at der ikke er grundlag for at stille skærpende vilkår til støj.

3.4.3. Lys

Lyskilder fra det søgte projekt vurderes ikke at give anledning til væsentlige gener for omkringboende, eller at udgøre en væsentlig forstyrrelse i landskabet.

Der forventes ingen væsentlige ændringer i lyspåvirkningen fra husdyrbruget ved det søgte projekt.

3.4.4. Fluer og skadedyr

Lemvig Kommune vurderer, at det søgte projekt ikke giver anledning til forøget risiko for tilhold af fluer eller skadedyr på husdyrbruget.

Lemvig Kommune vurderer, at der med de eksisterende vilkår i miljøgodkendelsen fra 2009 er sikret en tilstrækkelig flue- og skadedyrbekæmpelse på ejendommen.

3.4.5. Støv

Støvgener i forbindelse med transporter og daglig drift forventes ikke væsentligt ændret i forhold til den nuværende drift.

Lemvig Kommune finder ikke, at der er anledning til at stille skærpende vilkår om begrænsning af støvgener.

3.4.6. Transport

Det søgte projekt medfører en forøgelse i antallet af transporter til og fra ejendommen, jævnfør ansøgers beskrivelse i bilag 2. Lemvig Kommune vurderer ikke, at forøgelsen udgør en væsentlig påvirkning.

Ejendommens til- og frakørselsforhold vurderes at være fuldt ud tilstrækkelige til det søgte projekt.

Lemvig Kommune vurderer ikke, at der er anledning til at stille skærpende vilkår for transporter på husdyrbruget.

3.5. Forurening

3.5.1. Spildevand herunder regnvand

Lemvig Kommune vurderer, at mængden af regnvand fra den nye goldkostald, som skal håndteres via afløb på husdyrbruget er væsentlig, da bygningen udgør et grundareal på cirka 1.800 m².

Afledning af tagvand fra den nye stald kræver således en særskilt udledningstilladelse fra Lemvig Kommune, læs mere herom på <http://www.lemvig.dk/Natur-og-miljoe/Spildevand/Tagvand-og-overfladevand-1.aspx>.

Spildevandsmængderne fra ejendommen vurderes ikke at ændre sig i væsentlig grad.

3.5.2. Husdyrgødning og foder

Det søgte projekt medfører ikke ændringer i foderforbruget på husdyrbruget, jævnfør ansøgers beskrivelse i bilag 2.

Lemvig Kommune vurderer, at der ikke er forhold, som kræver, at der stilles skærpende vilkår til husdyrbruget.

3.5.3. Affald

Lemvig Kommune forventer ikke væsentlige ændringer i affaldsproduktionen fra husdyrbruget i forbindelse med det søgte projekt.

Lemvig Kommune vurderer heraf, at der ikke er grundlag for at skærpe gældende vilkår om affaldshåndtering i miljøgodkendelsen fra 2009.

3.6. Ammoniaktab – generelt

Ansøgningen er modtaget af Lemvig Kommune i 2016. Det generelle ammoniakreduktionskrav er 15 %, da over 25 % af det samlede foderforbrug udgøres af græsmarksafgrøder (grovfoder). Denne foderpraksis er fastholdt i vilkår 7 i tillægsgodkendelsen af 31. januar 2012. Ansøgningen overholder det generelle ammoniakreduktionskrav.

3.7. Ammoniakpåvirkning af natur

De herunder nævnte kategoriserede naturtyper er omfattet af særlige ammoniakdepositionskrav, jævnfør beskyttelsesniveauet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 2.

Kategori 1 natur – ammoniakfølsom natur i Natura 2000-områder

Kategori 1 natur er ammoniakfølsomme naturtyper indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000 - områder.

Anlægget ligger cirka 1,3 km ØNØ fra det nærmeste Kategori 1-natur, som er et hedeområde i Klosterhede Plantage. Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 0,4 kg N/ha/år. Lemvig Kommune har herved konstateret, at der ligger et husdyrbrug i nærheden af heden, som udløser skærpet ammoniakdepositionskrav, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 (Gudumlundvej 16).

Det fremgår af ansøgningen, at der totalt deponeres 0,0 kg N/ha/år på naturarealet fra husdyrbruget i ansøgt drift, både ved scenarium 1 og 2.

Ruhederne af opland og naturområde i beregningen er verificeret af Lemvig Kommune, jf. "naturpixibogen":

<http://www2.mst.dk/wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrveiledning.Individ>

[uelt%20krav%20for%20naturomr%c3%a5der%20-%20Vurdering&File=Naturpixibog06032007.pdf.](#)

Kategori 2 natur – større § 3 områder

Kategori 2 natur er større § 3 naturområder, som er beskyttet gennem § 7, stk. 1 nr. 2 i Husdyrloven.

Anlægget ligger cirka 1,7 km SSV for et større, sammenhængende overdrev, der er udpeget § 3-natur og Kategori 2-natur.

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 1 kg N/ha/år.

Det fremgår af ansøgningen, at der totalt deponeres 0,0 kg N/ha/år på naturarealet fra husdyrbruget i ansøgt drift, både ved scenarium 1 og 2.

Kategori 3 natur – moser, heder og overdrev

Kategori 3-natur er heder, moser og overdrev, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2.

Der ligger ikke kategori 3-natur inden for 1 km af anlægget.

Øvrig natur

Der ligger ikke anden § 3-beskyttet natur inden for 1.000 meter af det projekterede anlæg.

Habitatvurdering og Bilag IV-arter

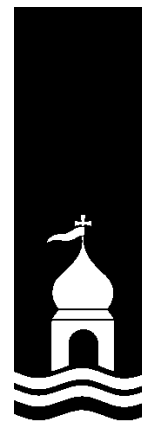
Kommunen skal vurdere på alle planer og projekter om, hvorvidt de kan skade de arealer og arter, der er beskyttede i Natura 2000-områder.

Natura 2000-områder og arter er udpegede på internationalt plan, og de forskellige EU-lande er ansvarlige for, at de ikke tager skade af den menneskelige aktivitet i landet.

Den Europæiske Union vedtog i 1992 et direktiv, som havde til hensigt at fremme beskyttelsen af de mest truede naturtyper, svampe-, plante- og dyrearter i Europa. I daglig tale kaldes det for "habitatdirektivet", og det pålægger de nationale regeringer at udpege områder, der indeholder truede eller sårbare arter og deres levesteder. Til direktivet findes et bilag, som nævner 230 dyrearter, 483 plantearter og 198 biotoper, der skal beskyttes.

Natura 2000-områderne består af habitatområder med særlig værdifulde naturtyper, dyre- og plantearter og af fuglebeskyttelsesområder med særlige fugle.

I bilag IV til Habitatdirektivet er listet en række dyrearter samt få plantearter, som skal beskyttes. Ligeledes er arternes yngle- og rasteområder beskyttede. Beskyttelsen gælder uanset hvor

arterne forekommer, dvs. både indenfor og udenfor Natura 2000-områder.

Screening

Husdyrbruget ligger cirka 1,2 km ØNØ for Natura 2000-område 224, Flynder Å og heder i Klosterhede Plantage.

Natura 2000-område 224 udgør et samlet areal på 563 ha og består af Habitatområde 224.

Udpegningsgrundlaget for Habitatområde 224 er bl.a. tør og våd hede, tidvis våd eng, hængesæk og brunvandet sø samt arterne bæklampret og odder. Truslerne for hedearealer, tidvis våd eng og hængesæk er næringsstofbelastning, fragmentering, invasive arter og tilgroning.

Arterne bæklampret og odder er begge følsomme overfor forstyrrelser og er afhængige af god biologisk vandløbskvalitet.

Ammoniakmerdepositionen fra det søgte projekt i sig selv vurderes ikke at udgøre en væsentlig risiko for bilag IV-arter, idet totaldepositionen fra anlægget på den nærmeste hede i habitatområde 224 er beregnet til 0,0 kg N/ha/år.

Som følge af afstanden fra anlægget til habitatområdet vurderes det søgte ikke at udgøre en risiko for udpegningsgrundlaget eller bilag IV-arter i habitatområdet.

Lemvig Kommunes vurdering

Kategori 1-natur

Totaldepositionen på nærmeste kategori 1-natur er beregnet til 0,0 kg N/ha/år, og afskæringskriteriet på 0,4 kg N/ha/år er dermed overholdt.

Kategori 2-natur

Totaldepositionen på nærmeste kategori 2-natur er beregnet til 0,0 kg N/ha/år og afskæringskriteriet til Kategori 2-natur på 1 kg N/ha/år er dermed overholdt.

Kategori 3-natur

Begrundet i afstanden til nærmeste Kategori 3-natur på over 1 km, sammenholdt med en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år på nærmeste Kategori 1-natur 1,3 km fra ejendommen, vurderes afskæringskriteriet til Kategori 3-natur på en merdeposition på 1 kg N/ha/år at være overholdt.

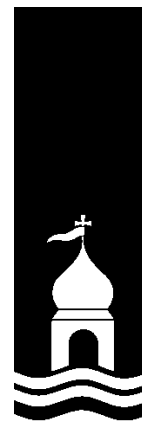
Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre projekter, som i sammenhæng med dette projekt, vil kunne påvirke Natura 2000-områder.

Det konkrete projekt ligger cirka 1,2 km fra Natura 2000-område 224. Der er ikke andre Natura 2000-områder inden for 5 km af husdyrbruget.

På baggrund af, at totaldepositionen af ammoniak i en afstand af 1,3 km fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, vurderes projektet ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 224, eller andre Natura 2000-områder.

Afskæringskriterierne for Kategori 1-, 2- og 3-natur vurderes at være overholdt.

På baggrund af denne vurdering vil der ikke blive lavet en videre konsekvensvurdering for projektets påvirkning af Natura 2000-område 224, for så vidt angår ammoniakfordampning fra projektet.

4. Arealbeskrivelse

4.1. Markoplysninger

Lemvig Kommunes beskrivelse

Arealoversigt

Der er et samlet udbringningsareal til bedriften på cirka 482 ha, samt arealer uden for udbringning til afgræsning. Bedriften drives økologisk, og der anvendes ikke handelsgødning på bedriftens arealer.

Alle udbringningsarealer ses på oversigtskort i bilag 5. Nye arealer er markeret.

Arealbeskrivelsen udmøntes ikke i vilkår til driften, jævnfør L 114

Jordbundstype

Det fremgår af ansøgningsskema 83 028, at hovedparten af udbringningsarealerne er sandjord (JB1, JB3 og JB4) og de øvrige arealer er sandblandet lerjord (JB6).

Markvanding og markdræn

Det fremgår af ansøgningen at cirka halvdelen af markerne vandes, og at få marker er dræned. Lemvig Kommune finder ikke grundlag for at anfægte det oplyste.

Drikkevandsinteresser

Arealerne omkring Gudumlundvej og arealerne ved Fousing i Struer Kommune ligger i område med nitratfølsomt indvindingsopland (NFI).

Deklarationer og servitutter

En stor del af udbringningsarealerne ved råstofområdet vest for Rom er omfattet af deklarerationer i forbindelse med råstofudgravning. Disse udbringningsarealer vil i takt med udgravning af råstoffer blive reduceret.

Arealerne 62-0, 63-0 og 64-0 ligger desuden i et område udpeget som fredskov, og gældende deklarerationer/servitutter herfor kan tillige medføre, at disse arealer helt eller delvist med tiden inddrages til skov.

Ammoniakfølsom natur

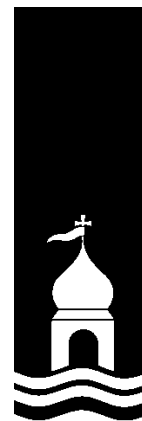
Bedriften har dyrkede marker, som grænser op til særlig ammoniakfølsom natur i Natura 2000-område. Der er stillet vilkår

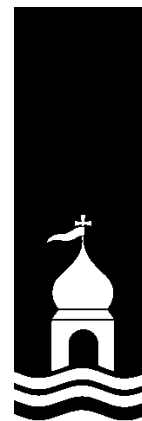

for disse arealer i tillægsgodkendelsen fra 31. januar 2012. Disse vilkår er revideret i tillægsgodkendelse fra 2015.

Der sker ikke en ændring i udbringningspraksis ved det søgte projekt, hvorved der ikke kan forventes en merderposition af ammoniak på tilstødende naturarealer som følge af den fremadrettede markdrift.

Der inddrages nye udbringningsarealer til bedriften, som ligger i Struer Kommune. Struer Kommune har udtalt sig om disse arealer, udtalelsen er vedlagt som bilag 3.

5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Det bemærkes, at fugle behandles særskilt i EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

I den daglige drift og hovedsagelig ved driftsændringer er det lodsejerens eget ansvar at være opmærksom på ikke at skade eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Det gælder også selv om myndighederne ikke har oplyst lodsejeren om, at der er konkrete forekomster af bilag IV-arter i området. Overtrædelser kan straffes efter regler i Naturbeskyttelsesloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Hvis en lodsejer har planer om at gennemføre en aktivitet, der kræver tilladelse, godkendelse eller lignende er det myndighedens ansvar at sikre, at de godkendte aktiviteter ikke vil skade yngle- eller rasteområder.

Til bedriften drives 482 ha omdriftsarealer.

Staldanlægget, samt de daværende 388 ha udbringningsareal er vurderet i forhold til Bilag IV-arter i tillægsgodkendelsen af 31. januar 2012:

Lemvig Kommune vurderer at stigningen i udbragt husdyrgødning er så lille, at det ikke vil betyde en væsentlig påvirkning af yngle- eller rastestederne for bilag IV-arterne i området.

Lemvig Kommune vurderer ligeledes, at de nye driftsbygninger på Gudumlundvej 10 samt driften af de nye forpagtede udspredningsarealer ikke vil betyde en væsentlig påvirkning af yngle- eller rastestederne for bilag IV-arterne i området. Vurderingen gives på baggrund af, at der i området er en del forstyrrelser mht. markdrift, og har været det i flere år, og at både birkemus, odderen, markfirben, spidssnudet frø og strandtudsen derfor vil foretrække større uforstyrrede § 3 områder som yngle- og rastesteder.

Det vurderes ligeledes, at flagermusenes yngle- og rastesteder ikke påvirkes, da der ikke sker radikale ændringer på hverken bygninger eller gamle træer.

Driften af udspredningsarealerne vurderes ligeledes ikke at have en negativ indflydelse på hverken flagermus, odder eller markfirben, da hverken opholdssteder eller fødegrundlag påvirkes.

Det er derfor ikke nødvendigt at lave en nærmere undersøgelse af bilag IV-arternes forekomst på udspretningsarealerne.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at husdyrbrugets drift ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder og muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jf. Bekendtgørelse om udpeging og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007. Der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

De cirka 96 ha, som bedriften siden 2012 er udvidet med, er almindelig landbrugsjord, som er drevet i omdrift i en årrække. Fremadrette økologisk drift af de tilkomne udbringningsarealer vurderes ikke at have en negativ indflydelse på Bilag IV-arter på eller ved arealerne.

Lemvig Kommune er ikke siden tillægsgodkendelsen i 2012 blevet bekendt med nye Bilag IV-arter i området omkring Gudumlundvej 10 eller på bedriftens udbringningsarealer.

Den nye goldkostald ligger i direkte tilknytning til det eksisterende staldanlæg. Goldkostalden i sig selv udgør en mindre del af den samlede bygningsmasse, og placeres i mellem eksisterende bygninger. Opførelsen af denne stald giver hermed ikke anledning til at ændre konklusionerne i tillægsgodkendelsen af 31. januar 2012, hvad angår beskyttelse af Bilag IV-arter.

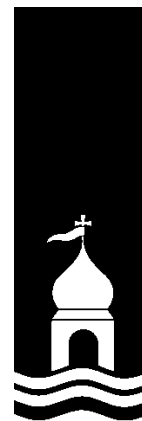
6. Egenkontrol og dokumentation

Miljøgodkendelsen fra 2009 indeholder vilkår for egenkontrol og dokumentation.

Lemvig Kommune supplerede i tillægsgodkendelsen fra 2015 disse vilkår med vilkår om egenkontrol af driften af linespil og spalteskrabere i ny goldkostald. Disse vilkår videreføres i dette tillæg, for så vidt at goldkostalden etableres.

Lemvig Kommune vurderer, at der herudover ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår for egenkontrol og dokumentation.

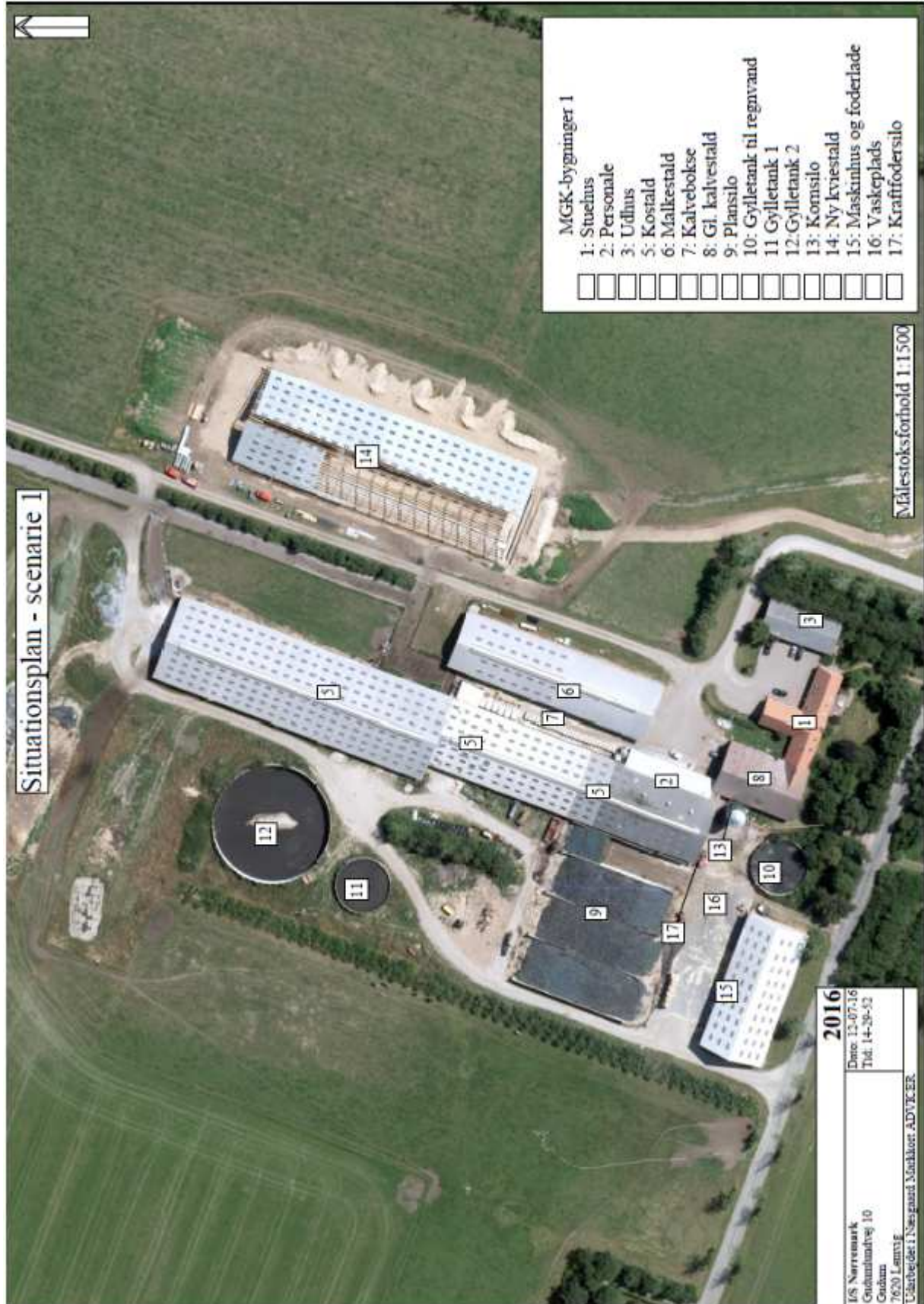

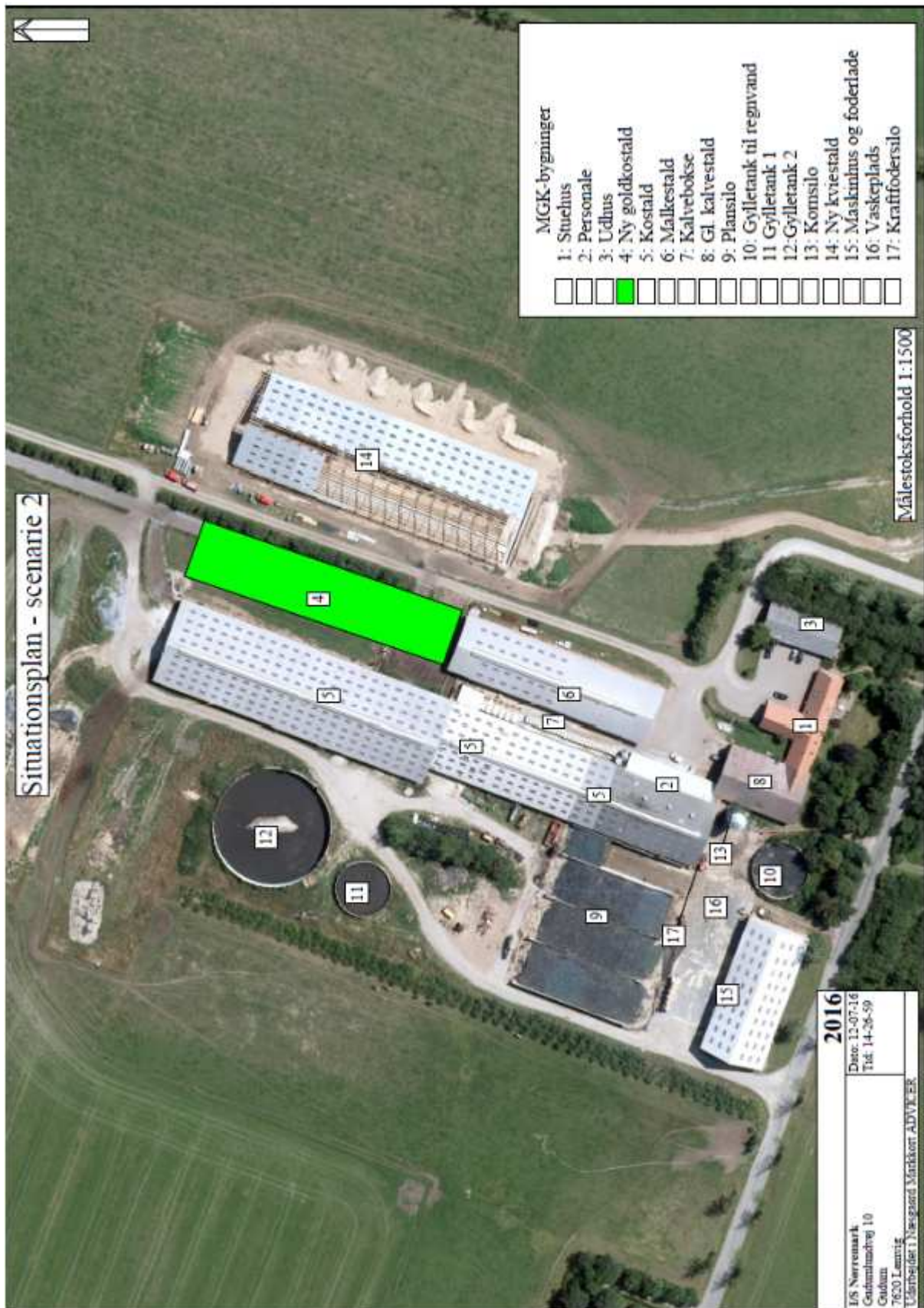

Bilag

Bilag 1

Bilag 2

Lemvig Kommune
Teknik & Miljø
Rådhusgade 2
7620 Lemvig
teknik@lemvig.dk

14-07-2016

Til Teknik & Miljø – Lemvig Kommune

Vedr. ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse – Gudumlundvej 10 – 7620 Lemvig – I/S Nørreremark v/ Nikolaj Mølgaard Nielsen og Bent Nielsen

På vegne af I/S Nørreremark søges der om tillæg til miljøgodkendelse af ejendommen beliggende på Gudumlundvej 10, 7620 Lemvig. Tillægget omfatter en udvidelse af arealerne i forhold til godkendt tillæg fra 2015. Desuden ønskes en ny gylleaftale om modtagelse af minkgylle fra ansøgers anden ejendom I/S Pigsborg Mink godkendt. Udspretningsarealerne er udvidet med 50,36 ha fra 431,58 ha til 481,94 ha.

Husdyrhold

Det godkendte husdyrhold fra 2015 udgør 500 malkekøer med en mælkeydelse på 10.500 kg, 116 småkalve (0-6 mdr.), 115 opdræt (6-12 mdr.), 269 opdræt (12-26 mdr.) og 250 tyrekalve til 40-60 kg. Husdyrholdet ændres ikke men ønskes opretholdt i dette tillæg. Dog ønskes, at der laves 2 scenarier. Scenarie 1 hvor der ikke bliver bygget ny goldkøstald, men hvor der ønskes opstaldet goldkøer i den nye kvistald og nogle småkalve i den gamle kalvestald. I scenarie 2 ønskes goldkøstalden, som der blev ansøgt om i tillægget fra 2015, fortsat opført i forlængelse af eksisterende malkestald, men med flere køer end, der blev søgt om i 2015 (se vedlagte situationsplan bilag 1).

Dyretype og aldersgrænser er angivet i tabel 1.

Dyreart	Dyrehold nudrift		Dyrehold godkendelse 2015		Dyrehold ansøgt tillæg	
	Stk.	DE	Stk.	DE	Stk.	DE
Køer	164	226,70	500	706,58	500	706,58
Opdræt 6-28 mdr.	129	62,48				
Opdræt 12-26 mdr.			269	138,90	269	138,90
Opdræt 6-12 mdr.			115	40,92	115	40,92
Småkalve 0-6 mdr.	35	9,46	116	30,68	116	31,32
Tyrekalve 40-60 kg			250	3,27	250	3,27
I alt		298,63		920,38		921,02

Opstaldning af dyreholdet fremgår af tabel 2.

Tabel 2	Nudrift	Godkendelse 2015	Ansøgt tillæg 2016 Scenarie 1	Ansøgt tillæg 2016 Scenarie 2
	Stk.	Stk.	Stk.	Stk.
Stald				
Kostald				
Malkekøer	164	455	441	426
Malkekøer-dybstrøelse			14	14
Kalvestald (hytter)				
Småkalve 0-6 mdr.	35			
Småkalve 0-3 mdr.		58	58	58
Tyrekalve 40-60 kg		250	250	250
Kviestald				
Opdræt 6-28 mdr.	129			
Gl. Kalvestald				
Småkalve 3-6 mdr.			58	20
Ny kviestald				
Småkalve 3-6 mdr.		58		38
Opdræt 6-12 mdr.		115	115	115
Opdræt 12-26 mdr.		269	269	269
Malkekøer			45	
Goldkostald				
Malkekøer		45		60

I forhold til tillæg i 2015 er antal køer i kostald fortsat 455 stk. i scenarie 1, heraf 14 i kælvningsafd. og 440 stk. i scenarie 2, heraf også 14 i kælvningsafd. Der opstaldes 45 goldkøer i den nye kviestald i scenarie 1 og 60 goldkøer i den nye goldkostald i scenarie 2. I scenarie 1 foregår produktionen af småkalve 3-6 mdr. i den gl. kalvestald, og i scenarie 2 opstaldes 20 småkalve 3-6 mdr. i den gl. kalvestald. Småkalve 0-3 mdr., tyrekalve og kvier foregår i de samme stalde i både scenarie 1 og 2. Malkekøer er udegående 2 mdr. om året, småkalve 4-6 mdr. er udegående 4 mdr. og kvier 6-26 mdr. er udegående 6 mdr. Malkekøer og næsten alle kvier afgræsser indenfor udbringningsarealet. 8 kvier 12-26 mdr. afgræsser udenfor udbringningsareal.

Ammoniaktab og natur

Scenarie 1:

Meremissionen i forhold til nudrift er 2.080 kg N, men som det fremgår af nedenstående tabel fra IT-systemet er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager overholdt med ca. 610 kg N.

2.5.4 Ammoniaktab

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overskriger grænseværdigrader over 25 % af totaliteten for malkekøer inklusiv opdræt?	Ja
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-410,08 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Amngt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer etc. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	268,21
Ammoniaktab fra staldloft og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	0,00
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	2579,47
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	588,06
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	64,34

Scenarie 2:

Meremissionen i forhold til nudrift er 2.172 kg N, men som det fremgår af nedenstående tabel fra IT-systemet er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager overholdt med ca. 565 kg N.

2.5.4 Ammoniaktab

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overskriger grænseværdigrader over 25 % af totaliteten for malkekøer inklusiv opdræt?	Ja
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-565,49 kgN/år

Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre

	Amngt(kgN/år)
Ammoniaktab fra staldsystemer etc. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	268,21
Ammoniaktab fra staldloft og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	0,00
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	2781,10
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	927,46
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	115,63

Ammoniak og natur

Scenarie 1:

Staldbygningerne ligger i god afstand til beskyttet natur, både § 3, § 7 beskyttet natur og Natura 2000 områder. Nærmeste § 7 kategori 1 natur, som er en hede, ligger ca. 1,3 km sydvest for staldbygningerne og nærmeste § 7 kategori 2, som er et overdrev ligger ca. 1,7 km nordøst for. IT-

systemets beregning viser en mer- og totaldeposition på 0 kg N til både kategori 1 heden og til kategori 2 overdrevet og merdeposition på 0 kg N og en totaldeposition på 0,1 kg N til kategori 3 mosen. Kravene til ammoniakdeposition er således overholdt til naturområder.

2.5.4.1 Påvirkning af natur

Åbn kort

Åbnet naturopunkt						
Navn	Kategori	Oprettet	Kumulativt	Kubed	Merdeposition (kgN)	Totaldeposition (kgN)
Kat.1 Beskyttet hede	1	Årsager	En ejendoms	En	+0,0	0,0
Kat.2 Beskyttet overdrev	2	Årsager	Null ejendomme	En	+0,0	0,0
Kat.3 Beskyttet mose	3	Årsager	Null ejendomme	En	+0,0	0,1

Scenarie 2:

Staldbygningerne ligger i god afstand til beskyttet natur, både § 3, § 7 beskyttet natur og Natura 2000 områder. Nærmeste § 7 kategori 1 natur, som er en hede, ligger ca. 1,3 km sydvest for staldbygningerne og nærmeste § 7 kategori 2, som er et overdrev ligger ca. 1,7 km nordøst for. IT-

systemets beregning viser en mer- og totaldeposition på 0 kg N til både kategori 1 heden og til kategori 2 overdrevet og merdeposition på 0 kg N og en totaldeposition på 0,1 kg N til kategori 3 mosen. Kravene til ammoniakdeposition er således overholdt til naturområder.

2.5.4.1 Påvirkning af natur

[Åben kort](#)

Opret naturpunkt						
Navn	Kategori	Oprettet	Kumulativ	Fuldet	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
Kat.1 Beskyttet hede	1	Ansøger	En ejendom	En	+0,0	0,0
Kat.2 Beskyttet overdrev	2	Ansøger	Null ejendomme	En	+0,0	0,0
Kat.3 Beskyttet mose	3	Ansøger	Null ejendomme	En	+0,0	0,1

BAT – Bedst Tilgængelige Teknik

På baggrund af "Vejledende emissionsgrænseværdier" er der beregnet et vejledende BAT niveau mht. ammoniakfordampning fra ejendommen.

I beregning af det vejledende BAT niveau korrigeres der ud fra følgende faktorer:

- Er dyrene opstaldet i nye eller eksisterende bygninger
- Afgræsser dyrene
- Kviernes alder

For småkalve, tyrekalve, højdrægtighedsområder og syge- og kælvningsbokse kan systemer med dybstrøelse i hele arealet opfylde BAT (Helpdesksvar – 21.02.2012).

Scenario 1:

Ammoniakemissionen for hele husdyrholdet er iflg. de vejledende beregninger på ca. 4.004 kg N/år og den faktiske emission på ca. 4.000 kg N/år, dvs. BAT er overholdt med ca. 4 kg N/år.

For at leve op til det vejledende BAT niveau, er der indsat skraber på og under spalterne i den eksisterende kostald og i den nye kvistald. Den ammoniak reducerende effekt er sat til 33 %.

Der har været anvendt 80 % direkte udkørsel af dybstrøelse for at overholde BAT i tillægget fra 2015, men det er med de øvrige tiltag, der er gjort på bedriften ikke længere nødvendigt. Derfor er andelen af direkte udkørsel af dybstrøelse sat til normen på 65 %.

Scenario 2:

Ammoniakemissionen for hele husdyrholdet er iflg. de vejledende beregninger på ca. 4.086 kg N/år og den faktiske emission på ca. 4.093 kg N/år, dvs. BAT mangler ca. 7 kg N/år i at være overholdt, hvilket må betragtes som en bagatel.

For at leve op til det vejledende BAT niveau, er der indsat skraber på og under spalterne i den eksisterende kostald, i den ny kvistald og i den ny goldkostald. Den ammoniak reducerende effekt er sat til 33 %.

Der har været anvendt 80 % direkte udkørsel af dybstrøelse for at overholde BAT i tillægget fra 2015, men det er med de øvrige tiltag, der er gjort på bedriften ikke længere nødvendigt. Derfor er andelen af direkte udkørsel af dybstrøelse sat til normen på 65 %.

Gødningsregnskab

I tabel 1 redegøres for bedriftens sammensætning af husdyrgødning. Der er sket en udvidelse af udspretningsarealerne med 50,36 ha fra 431,58 ha til 481,94 ha (bilag 2a-e). Alle

udbringningsarealer er indlæst i hg.dk igen, da der er sket forskellige små justeringer af arealerne. De fleste nye udbringningsarealer ligger syd for ejendommen syd for Klosterhede Plantage (mark 81-0 til 89-0). Her ligger i forvejen bedriftens sydligste udbringningsarealer, som de således kommer til at ligge i nær tilknytning til. Naturmæssigt ligger nogle af arealerne tæt på 53 beskyttede arealer, og det beskyttede vandløb Dride Å løber nord og syd for arealerne. Derudover er mark 20-1, 21-1, 67-1, 67-2, 68-1, 68-2, 68-3, og 74-1 kommet til. Mark 74-0 er justeret til i forhold til tillæg fra 2015, hvor der blev stillet vilkår om, at der ikke må udbringes på den tinglyste del af arealet i forhold til klausul på drikkevandsområde. Mark 104-0 er taget ud.

Der afsættes fortsat i forhold til gylleaftale 150 DE i kvæggylle til Fabjergvej 155. Der modtages 137,93 DE i minkgylle fra I/S Pigsborg Mink. Overskydende kvæggylle afsættes til biogasanlægget og udgør 277 DE.

Scenario1:

Tabel 1	Kg N	Kg P	DE-Kvæg	DE-andre dyr	Udnyttelse N
Dybstrøelse	5.956	810	57,65	0	45 %
Kvæggylle	64.215	9.482	649,96	-	70 %
Afsat ved græsning indenfor harmoni	21.095	2.996	211,32	-	70 %
SUM	91.266	13.288	918,94	0	
Tilført minkgylle fra I/S Pigsborg	18.325	4.332	-	137,93	70 %
SUM	109.591	17.620	918,94	137,93	
Kvæggylle afsat til Fabjergvej 155	14.880	2.100	150,00		
Kvæggylle afsat til Biogasanlæg	27.339	4.041	277,00		
Total sum (harmoniarealet)	67.371	11.479	491,94	137,93	

Beregninger

Nitrat

Af bedriftens arealer er 18,3 i Nitratklasse 3, 2,27 ha i Nitratklasse 2 og resten er i nitratklasse 0. Det giver en reduktionsprocent på 97,94 %, hvilket umiddelbart medfører, at der maksimalt kan tildeles husdyrgødning svarende til 1,59 DE/ha. Den nødvendige reduktion i N-udvaskningen er

dog kun gældende for bedrifter, der supplerer husdyrgødningen med handelsgødning. Da bedriften er økologisk, og der derfor ikke anvendes handelsgødning, er kravene til N-udvaskning opfyldt. Den maksimale tilladte nitratudvaskning er 76,1 kg N/ha og i ansøgte produktion er udvaskningen 54,6 kg N/ha.

Resultaterne fra FarmN kan ses nedenunder og viser at beskyttelsesniveauet er overholdt.

3.3 Nitrat (overflødevand)

Beregning af nitratudvaskning til overflødevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{real}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkemidler i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE_{max})	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} DE reduktionsprocent 97,94 %	1,58	76,1
DE_{real}	1,31	54,6

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{max} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kg N/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	24,6
Merudvaskning fra husdyrbrug	-20,0

Grundvand

Af bedriftens arealer er 224,60 ha beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsopland. Der er derfor regnet på udvaskning til grundvandet. I ansøgt drift er udvaskningen på 44-45 mg nitrat pr. liter vand der forlader rodzonen, og det er en merbelastning på -13 til -14 mg nitrat. Dermed er beskyttelsesniveauet overholdt som vist i IT-systemet.

Fosfor

Af bedriftens arealer er 475,46 ha beliggende i fosforklasse 0 og 6,48 ha i fosforklasse 3. Det maksimale tilladte fosforoverskud pr. ha er beregnet til 9,1 kg. Med den aktuelle gødningssammensætning på ejendommen tilføres der i gennemsnit på ejendommens arealer 23,8 kg P/ha, med K4 sædskiftet fratræktes der 21,0 kg P/ha, hvilket således giver et fosforoverskud på -2,8 kg. Resultaterne fra FarmN ses herunder og viser, at kravene vedr. fosfor på bedriftsniveau er overholdt.

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**
 Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: -2727,5 kg P.
 Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (følge tabel): 8,5 kg P/ha/år.
 P-forsøg pr. ha/år i ansøgt drift: 21,8 kg P/ha/år.
 P-forsøg pr. ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): 21,8 kg P/ha/år.
 P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: 2,8 kg P/ha/år.

Scenario2:

Tabel 1	Kg N	Kg P	DE-Kvæg	DE-andre dyr	Udnyttelse N
Dybstrøelse	10.723	1.536	100,05	0	45 %
Kvæggylle	60.014	8.858	607,57	-	70 %
Afsat ved græsning indenfor harmoni	21.209	2.995	211,32	-	70 %
SUM	91.946	13.389	918,94	0	
Tilført minkgylle fra I/S Pigsborg	18.325	4.332	-	137,93	70 %
SUM	110.271	17.721	918,94	137,93	
Kvæggylle afsat til Fabjergvej 155	14.880	2.100	150,00		
Kvæggylle afsat til Biogasanlæg	27.920	4.041	277,00		
Total sum (harmoniarealet)	67.471	11.580	491,94	137,93	

Beregninger

Nitrat

Af bedriftens arealer er 18,3 i Nitratklasse 3, 2,27 ha i Nitratklasse 2 og resten er i nitratklasse 0. Det giver en reduktionsprocent på 97,94 %, hvilket umiddelbart medfører, at der maksimalt kan tildeles husdyrgødning svarende til 1,59 DE/ha. Den nødvendige reduktion i N-udvaskningen er dog kun gældende for bedrifter, der supplerer husdyrgødningen med handelsgødning. Da bedriften er økologisk, og der derfor ikke anvendes handelsgødning, er kravene til N-udvaskning opfyldt. Den maksimale tilladte nitratudvaskning er 76,9 kg N/ha og i ansøgte produktion er udvaskningen 54,2 kg N/ha.

Resultaterne fra FarmN kan ses nedenunder og viser at beskyttelsesniveauet er overholdt.

3.3 Nitrat (overfladevand)

Beregning af nitratudvaskning til overfladevand

Tabellen viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkelsesfaktorer, samt det reelle dyretryk (DE_{real}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning med brug af virkelsesfaktorer i ansøgt drift. DE_{max} bestemmes af dyreholdets sammensætning og reduktionsprocent.

	Dyretryk (DE_{Ful})	Udvaskning (kg N/ha)
DE_{max} DE reduktionsprocent 97,94 %	1,59	76,9
DE_{real}	1,31	54,2

Beregning af nitratudvaskningen til brug for afskæringskriterium 2A/2B

Merudvaskning fra husdyrbrug beregnes som difference mellem udvaskning ved DE_{max} og udvaskning svarende til et plantebrug.

	Udvaskning (kg N/ha)
Udvaskning svarende til et plantebrug	74,8
Merudvaskning fra husdyrbrug	-20,4

Grundvand

Af bedriftens arealer er 224,60 ha beliggende indenfor nitratsfølsomt indvindingsopland. Der er derfor regnet på udvaskning til grundvandet. I ansøgt drift er udvaskningen på 44-45 mg nitrat pr. liter vand der forlader rodzonen, og det er en merbelastning på -13 til -14 mg nitrat. Dermed er beskyttelsesniveauet overholdt som vist i IT-systemet.

Fosfor

Af bedriftens arealer er 475,46 ha beliggende i fosforklasse 0 og 6,48 ha i fosforklasse 3. Det maksimale tilladte fosforoverskud pr. ha er beregnet til 8,8 kg. Med den aktuelle gødningssammensætning på ejendommen tilføres der i gennemsnit på ejendommens arealer 24,0 kg P/ha, med K4 sædskiftet fraføres der 21,0 kg P/ha, hvilket således giver et fosforoverskud på -3,0 kg. Resultaterne fra FarmN ses herunder og viser, at kravene vedr. fosfor på bedriftsniveau er overholdt.

Kvæm P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-2750,2 kg P.**

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel): **8,7 kg P/ha/år.**

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **24,0 kg P/ha/år.**

P-afløb ved pr. ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **21,0 kg P/ha/år.**

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **3,0 kg P/ha/år.**

Diverse ændringer

Transporter:

Antallet af transporter vil ikke stige væsentligt i forhold til tillæg fra 2014. Den væsentligste ændring vil være transport af gylle til biogasanlæg, da den ekstra mængde gødning afsættes hertil, og udvidelsen af udspretningsarealerne kun udgør ca. 47 ha. Der er lavet en korrektion i forhold til tillægget fra 2014. Her var angivet, at antallet af transporter til biogasanlægget vil være 230. Det vil dog aldrig kunne blive så mange transport, da der kan være ca. 33 t pr. lastbil.

Tabel 3: Oversigt over kørsler til og fra ejendommen.

Kørsel	Godkendelse 2014	Ansøgt tillæg 2016
Indkøbte fodermidler	24/år	24/år
Afhentning af mælk	366/år	366/år
Ensilering	275/år	275/år
Afhentning af dyr til slagtning	12/år	12/år
DAKA	30/år	30/år
Gyllekørsel og dybstrøelse til udspreddning eller markstak	650/år	650/år
Gyllekørsel med lastbil til biogas	85/år	185/år
Kørsel med gylle til ekstern beholder	150/år	150/år
Levering af dieselolie	12/år	12/år
Afhentning af affald	26/år	26/år
I alt	1630/år	1730/år

Energiforbrug:

El-forbrug forventes ikke at stige ud over ca. 420.000 kWh, som angivet i tillægget fra 2014. Dieselolie ligger på ca. 60.000 l og forventes at stige til ca. 70.000 l.

Bilag:

Bilag 1 - Situationsplan
Bilag 2a-e – Kort over udspreddingsarealer

Ansøgningsskema nr. 83028 og fiktivt ansøgningsskema nr. 90278 er indsendt som dokumentation for diverse beregninger.

Hvis der er yderligere opklarende spørgsmål, kan undertegnede kontaktes på mail eller telefon.

Med venlig hilsen

Helle Kalkrup
Miljøkonsulent, Lemvigegnens Landboforening
Tlf. 9663 0568 Mobil 2141 6682
Mail: hek@lemvig-landbo.dk

Bilag 3

POSTBOKS 19
ØSTERGADE 11-15
7600 STRUER

T: 96 94 94 94
F: 96 94 81 09
E: STRUER@STRUER.DK

WWW.STRUER.DK

Årshovedstuen 2016 - Ejendomsregisteret

§ 45 udtalelse

for Gudumlundvej 10, Lemvig Kommune

vedr. arealer tilhørende Klosterhedevej 60, Struer Kommune
d. 15. december 2016

§ 45 udtalelse vedr. arealer beliggende i Struer Kommune

Lemvig Kommune har den 9. december 2016 anmodet Struer Kommune om en udtalelse vedrørende udbringingsarealer, der er beliggende i Struer Kommune. Arealerne skal indgå i et tillæg til en godkendelse for Gudumlundvej 10, 7620 Lemvig.

Arealerne vil blive drevet økologisk.

§ 45 udtalelsen vedrører alene udbringingsarealerne 70-0, 71-0, 72-0, 73-0, 73-1, 74-0, 74-1, 75-0, 76-0 og 77-0 beliggende i Struer Kommune (bilag 1).

Nedenstående er Struer Kommunes faglige vurdering til indarbejdelse i den samlede miljøgodkendelse jvf. § 45 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹.

Oplysninger om arealerne

Lemvig Kommune har oplyst følgende om arealerne:

Jordtype	JB1
Drænet	Nej
Vandet	Nej
Sædskifte og referencsædskifte	K4
DE max	76,1 kg N/ha/år
DE reel	54,6 kg N/ha/år
Merudvaskning i forhold til plantebrug	- 20,0 kg
Udvaskning til grundvand	45 mg N/l
Merudvaskning til grundvand	- 14 mg N/l
Fosforoverskud	2,8 kg P/ha/år

Arealerne drives økologisk, og der må derfor maksimalt udbringes 1,4 DE/ha.

Sædskifte

Da der i ansøgningen ikke er valgt et sædskifte, der afviger fra referencsædskiftet, skal der ikke stilles vilkår til dette.

Jordtype

Det er oplyst, at jordtypen er JB1. If. Struer Kommunes kort over jordbundstyper, skal typen være JB 3/4 Lerblandet sandjord grov/fin.

Da JB1 er grovsandet jord, og derfor må antages at give en større udvaskning i beregningerne, tillægger Struer Kommune det ingen betydning for vurderingen.

Udbringning af husdyrgødning

Påvirkning af natur med luftbåren ammoniak

Der er som udgangspunkt gjort op med ammoniakpåvirkning fra udbringning gennem husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle regler. Der er dog særlig fokus på arealer som støder op til eller ligger i umiddelbar nærhed til Natura 2000 områder med kvælstoffølsom natur. I særlige tilfælde

¹ Bekendtgørelse nr. 44 af 11 januar 2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

kan kommunen vælge at stille skærpede krav, udover hvad der følger af husdyrgodningsbekendtgørelsen, om f.eks. nedfældning eller husdyrgodningsfrie bræmmer.

Ammoniakpåvirkningen fra et udbringningsareal på et naturområde er i udpræget grad et lokalt fænomen, og den reelle påvirkning vil afhænge af praksis i det enkelte år. Tre forhold gør sig især gældende og er medtaget i Struer Kommunes konkrete vurdering:

1. Afstand mellem udbringningsarealet og naturområdet
2. Husdyrgodningstype og udbringningsteknologi
3. Udbringningsarealerne størrelse

Hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter, vil der sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgodningstype og anvendt teknologi.

Kun i tilfælde med "worst case" tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil typisk være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning typisk ved udbringning ovenpå afgroden. Ved anvendelse af flydende husdyrgødning er tabet betydeligt mindre med de nævnte krav. Det gælder desuden, at jo tyndere gylle, jo hurtigere nedtrængning i jorden og jo mindre ammoniaktab.

Ved udbringning af svinegylle og afgasset gylle vil der ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter. Kvæggylle, som typisk har højere tørstofindhold, kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter. Hvis gyllen nedbringes hurtigt, nedfældes eller der anvendes forsuret gylle er påvirkningen selv tæt på naturområder langt under 1 kg N/ha.

Nærmeste Natura 2000 område ligger ca. 4,7 km vest for arealerne – nr. 224 Flynder å og heder i Klosterhede Plantage.

Alene på grund af afstanden vil udbringningen af husdyrgødning ikke medføre en væsentlig påvirkning af området.

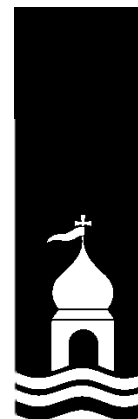
Struer Kommune vurderer at udbringningsarealet ikke ligger tæt på yngle eller rasteområder for bilag IV-arter, hvis levesteder derfor vurderes ikke at blive påvirket.

Afstanden fra udbringningsarealerne til nærmeste større ammoniakfølsomme naturareal, der er omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesloven, er et hedeområde, der er beliggende ca. 430 m nordost for mark 74-0. Alene på grund af afstanden vil udbringningen af husdyrgødning ikke medføre en væsentlig påvirkning af området.

Dele af udbringningsarealet grænser direkte op til mindre ammoniakfølsomme naturområder, som er § 3 beskyttet overdrev og mose.

Ammoniakbaggrundsbelastningen er på 16-17 kg N/ha/år i området. Tålegrænsen for overdrev og mose (fattigkær og rigkær) er på 10-25 kg N/ha/år. Det vurderes, at udbringning af husdyrgødning ikke vil give anledning til en ammoniakdeposition, hvor tålegrænsen overskrides. På baggrund heraf er det Struer Kommunes vurdering, at udbringningen af husdyrgødning ikke vil give anledning til en tilstandændring i naturområderne.

Dele af udbringningsarealet grænser op til Klosterhede plantage. Det er Kommunens vurdering, at de nærliggende skovarealer ikke er ammoniakfølsomme, da der er tale om plantet plantage, som har været på arealet i mindre end 100 år.

Da de nærliggende naturarealer ikke ligger indenfor et Natura 2000 område, eller indeholder yngle-
rasteområder for bilag IV arter, er det kommunens vurdering at det ikke vil være nødvendigt at stille
skærpede krav til udbringningen af husdyrgødningen.

BAT (bedst tilgængelig teknik) i forhold til udbringning er ligeledes at tage højde for udbringnings-
arealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, eventuelle skråninger, klimatiske forhold,
regn og vanding, anvendelse og dyrkningsmetoder. Det er BAT, at den udbragte husdyrgødning
afstemmes med udbringningsarealet og afgrødens godkenningsbehov.

Struer Kommune vurderer, at bedriften lever op til BAT hvis husdyrgødningsbekendtgørelsens
regler om udbringning er overholdt og hvis de lovpligtige mark- og godningsplaner, godningsreg-
nskaber eller tilsvarende bliver udarbejdet.

Overfladevand

Alle arealerne ligger i oplandet til Kås Bredning, Veno Bugt, Sallingsund.

Det fremgår af Lemvig Kommunes oplysninger, at udvaskningen vil være 20 kgN/ha/år lavere for
det ansøgte end ved et regelret drevet plantebrug. På den baggrund vurderer Struer Kommune, at det
ansøgte ikke har nogen negativ påvirkning af vandmiljøet ift. nitrat / kvælstof.

Fosfor

Risikoarealer i relation til terrænforhold.

Mark 71-0 grænser langs den sydvestlige del op til en so.

Langs den østlige side af mark 72-0 ligger en § 3 beskyttet mose hvor igennem der løber et vandløb
– Bredkær Bæk.

På udbringningsarealerne i Struer Kommune, er der ikke konstateret områder med hældninger over
6 grader i umiddelbar nærhed af vandløb eller grøfter. Udbringningsarealerne vurderes derfor til
ikke at være særlige risikoarealer mht. overfladeafstrømning.

Fosforklasser og fosforoverskud

Alle arealer ligger udenfor fosforklasse.

Det fremgår at det ansøgte vil medføre et mindre fosfor overskud på 2,8 kg P/ha/år.

Det forudsættes at Lemvig Kommune medtager arealerne i en samlet beregning og vurdering af
bedriftens udledning af næringsstoffer til ovennævnte opland.

Samlet vurdering med hensyn til overfladevand

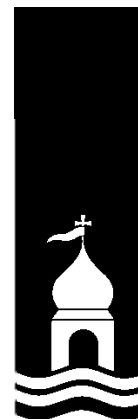
Det er forudsat at Lemvig Kommune foretager en samlet vurdering med hensyn til overfladevand.

Struer Kommune vurderer således, at hensynet til overfladevand er varetaget i overensstemmelse
med Habitatbekendtgørelsens § 7.

Grundvand

Udbringningsarealerne ligger i område med særlig drikkevandsinteresse.

En del af arealet ligger i nitratfølsomt indvindingsområde (NFI). Og en større del af udbringnings-
arealerne ligger indenfor indvindingsoplandet til Kobbølhoje Vandværk.

Området, som udbringingsarealerne ligger i, er dækket af en indsatsplan til beskyttelse af grundvand, "Indsatsplan i og nord for Klosterhede Plantage"

"Indsatsplan i og nord for Klosterhede Plantage" er vedtaget af Struer Kommune i november 2013. I indsatsplanen er der 2 indsatser, der påvirker denne ansøgning.

Der kræves beregninger af nitratudvaskningen på alle arealer inden for NFI.

Og i indsatsplanerne er det endvidere et krav, at der ingen merbelastning er ved en udvaskning over 50 mg N/l og udvaskningen må ikke overstige udvaskningen svarende til et plantebrug.

Der er foretaget beregninger af nitratudvaskningen på alle arealer inden for NFI og indvindingsområdet til Kobbelhøje Vandværk.

Udvaskning af nitrat fra rodzonen er beregnet til 45 mg nitrat pr liter, hvilket er et fald på 14 mg nitrat pr liter i forhold til mudriften.

Nitratudvaskningen fra et regelret drevet planteavlbrug med et standard planteavlssædskifte er beregnet til 61 mg nitrat pr liter

Kravene i indsatsplanen er dermed opfyldt.

Struer Kommune har ingen bemærkninger til det ansøgte i forhold til grundvandet.

Struer Kommune gør opmærksom på, at der på et nærmere afgrænset areal udenfor udbringingsarealet beliggende imellem og grænsende direkte op til mark 74-0, 74-1 og 75-0 er tinglyst følgende begrænsninger:

1. Da arealet er udpeget som et særligt drikkevandsområde, må der på arealet efter på begyndelse af gravning ikke anvendes godning og pesticider.
2. Arealerne skal anvendes til skovtilplantning, naturformål eller rekreative formål.

Arealet der er omfattet af tinglysningen er vist i bilag 2.

Bilag IV arter

Internationalt beskyttede arter (Habitatdirektivets bilag IV-arter)

Følgende arter kan tænkes at forekomme i Struer kommune:

- spidsmudet fro
- stor vandsalamander
- strandtudse
- odder
- birkemus
- småflagermus
- mørkfirben

Struer kommune er ikke bekendt med tilstedeværelse af bilag IV-arter på eller umiddelbart op til udsprængningsarealerne og vurderer, at de ikke vil blive negativt påvirkede af projektet, idet der ikke ændres på driftsformen.

Samlet vurderes det, at forpligtelse til at varetage beskyttelse af internationale naturbeskyttelses-

områder og arter tilgodeses gennem de generelle vilkår til driften, som stilles i medfør af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Driften vurderes ikke at ændre på internationale naturbeskyttelsesområders gunstige bevaringstilstand hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter.

I øvrigt forventer Struer Kommune at Lemvig Kommune medtager arealerne i Struer Kommune i den samlede vurdering af projektets påvirkning af Natura 2000 områder.

Landskab og kulturmiljø

Der hvor markerne 70-0 og 75-0 grænser op til Klosterheden, ligger et beskyttet dige. Der ligger ingen beskyttede fortidsminder på arealerne.

Forslag til vilkår

Det er Struer Kommunes vurdering at der ikke er behov for at stille skærpende vilkår selvstændigt til driften af de udbringningsarealer, der er beliggende i Struer Kommune.

Struer Kommunes samlede vurdering

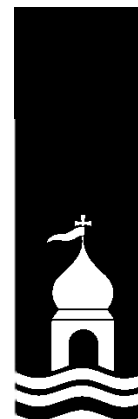
Struer Kommune vurderer, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik, og at arealerne kan drives uden at påføre omgivelserne forurening, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet.

Arealdriftens forenelighed med naturområdernes sårbarhed og kvalitet er desuden vurderet og sammenfattende er det vurderet, at områdets integritet ikke odelægges af landbrugets drift.

På baggrund af ovenstående vurderer Struer Kommune, at den ansøgte mængde husdyrgødning kan udbringes på de beskrevne arealer, og at de kan drives uden væsentlige gener for omgivelserne og risiko for forurening, hvis vilkårene i den oprindelige godkendelse og i tillægget overholdes.

På Struer Kommunes vegne

Kristian Iversen
Landbrugsgruppen

Bilag 1. Arealer beliggende i Struer Kommune

Bilag 4

Organisk gødning - produktion og forbrug
 Høstår: 2015

Helle Kalkrup · Industrivej 53 · 7620 Lemvig ·

cvr: _____

Besætning, dyreenheder og gødningsproduktion					
Husdyrart / staldsystem	Antal	% græs	DE	Tons	
CHR-nr./Besæt.nr.: 1 / 1					
Str. årskoer, Sengestald m. spalt, linespil	455,0	Årsdyr	17	643,0	13.911
Str. årskoer, Dybstr., m.spalter, linespil	30,0	Årsdyr	17	42,4	790
Str. årskoer, Dybstrøelse (hele arealet)	15,0	Årsdyr	17	21,2	246
Str. årsopdr. 6-27mdr., Sengestald m. spalt, lin.	269,0	Årsdyr	50	138,9	1.876
Str. årsopdr. 6-27mdr., Dybstr., m.spalter, lines..	115,0	Årsdyr	50	41,0	588
Str. årsopdr. 0-6mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	58,0	Årsdyr	34	17,1	120
Str. årsopdr. 0-6mdr., Dybstrøelse (hele arealet)	58,0	Årsdyr		14,2	99
Str. tyrekalve, Dybstrøelse (hele arealet)	250,0	Stk		3,3	19
				921,0	17.650

I alt				921,0	17.650
--------------	--	--	--	--------------	---------------

Lager: Dybstrøelse Kapacitet: tons

	Gødningsmængde pr. måned (tons)														
	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt
Produktion	46	49	56	101	105	106	95	105	101	51	44	46			
Vandtilførsel															
Opsamlert mængde	46	49	56	101	105	106	95	105	101	51	44	46			
Nedtaget															
Fordelt															
Afsat															
Flytninger (inter)															
Slutmængde	46	95	152	253	358	462	557	662	763	814	859	905	965	995	905

Lager: Gylle Kapacitet: tons

	Gødningsmængde pr. måned (tons)														
	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt
Produktion	810	764	810	1.349	1.394	1.394	1.259	1.394	1.349	810	764	810			
Vandtilførsel	314	304	314	398	314	314	294	314	304	314	304	314			
Opsamlert mængde	1.125	1.068	1.125	1.747	1.709	1.709	1.543	1.709	1.653	1.125	1.068	1.125			
Nedtaget															
Fordelt															
Afsat															
Flytninger (inter)															
Slutmængde	1.125	2.213	3.338	4.991	6.700	8.406	9.951	11.660	13.313	14.438	15.526	16.651	16.651	16.651	16.651

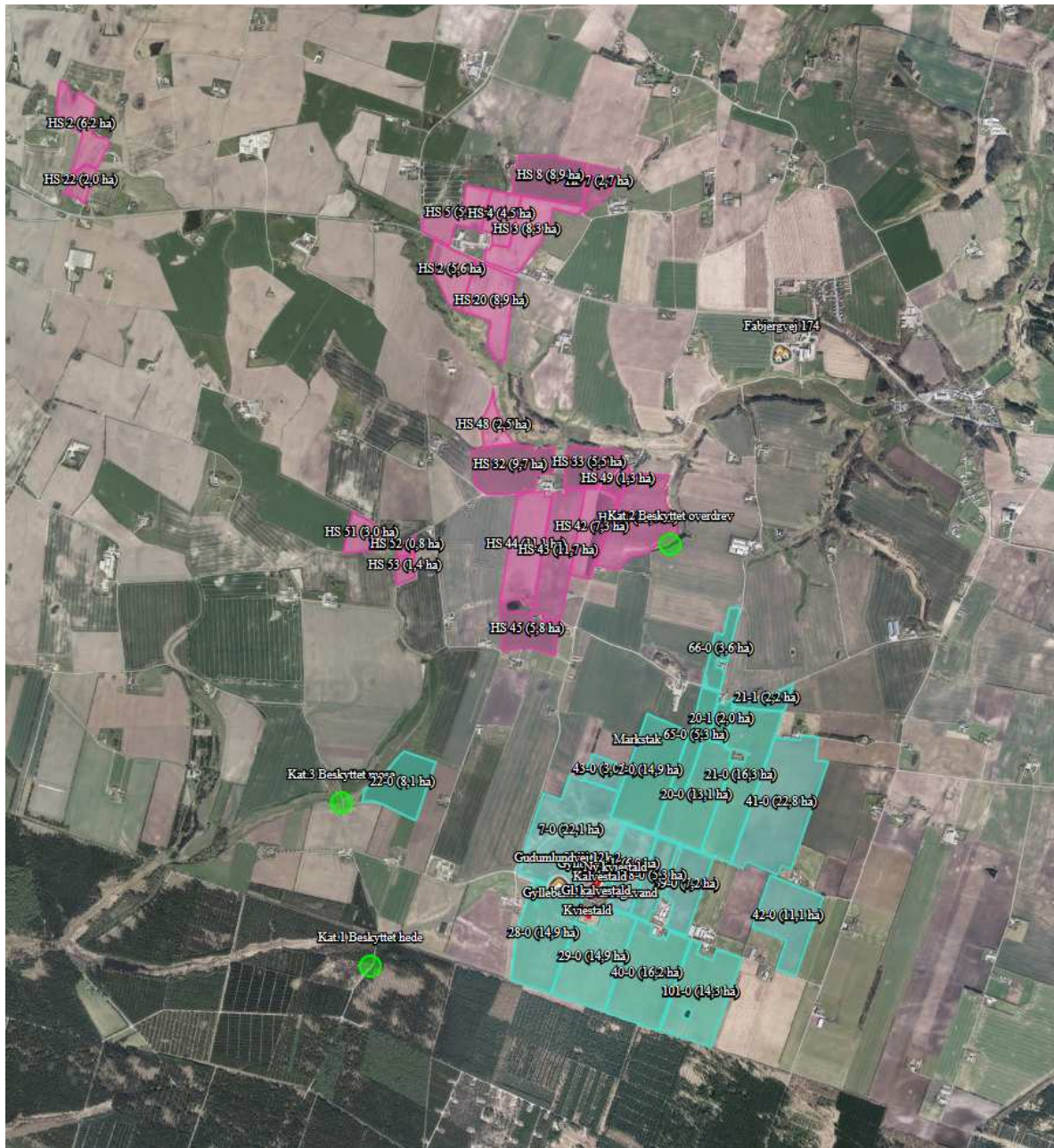
12 mdr. produktion gylle inkl. nedbør og spildevand 16.651 m³Opbevaringskrav – 7 mdr. 9.713 m³Oplyst opbevaringskapacitet 10.900 m³ ~ 7,8 mdr.'s opbevaringskapacitet

Bilag 5 – Udbringingsarealer

Nye arealer udpeget med blå cirkel.

Nye arealer udpeget med blå cirkel.

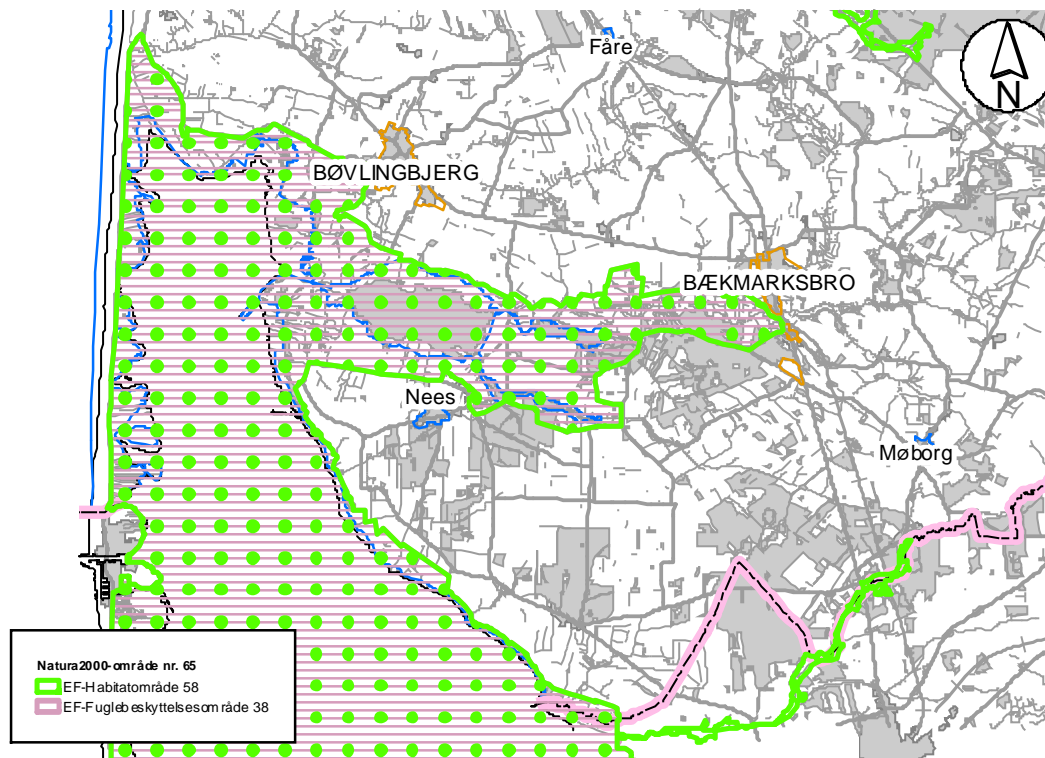

Bilag 6

Beskrivelse af Natura 2000 område nr. 65, Nissum Fjord

Natura 2000 område nr. 65 omfatter 10.967 ha (6430 ha fjord, 4.537 ha land) og udgøres af 1 EF-fuglebeskyttelsesområde (F38) samt 1 EF-habitatområde (H58).

Natura 2000 område nr. 65

Nissum Fjord ligger som en lavvandet brakvandslagune bag den smalle klittange, Bøvling Klit. Fjorden er opdelt i tre bassiner, Ydre Fjorde (Yder Fjord og Bøvling Fjord), Mellem Fjord og Felsted Kog, der afviger i økologiske kår og biologi. Ved Torsminde har Nissum Fjord forbindelse til Nordsøen via en sluse. Området nord for Torsminde fremtræder i dag som en mosaik af saltpåvirkede eller ferske græsningsarealer, høslætarealer samt ubenyttede områder, der henligger med højt græs, rørskov eller strandrørsump. Langs fjordens nord- og østside findes rørsump og strandrørsump i varierende bredde hvor især tagrør og strandkogleaks indgår. Indfjorden og Felsted Kog er omgivet af udstrakte rørskove. Fjanne Grønne, syd for Torsminde, består af strandeng, strandrørsump og strandoverdrev. Området indeholder også mindre partier med klitnatur øst for Torsmindevejen hvor vejen gennemskærer nogle af de østligste klittunger af Bøvling Klit. Mere klitnatur findes forskellige steder mellem Nørre Fjand og Felsted Odde samt på Fjandø i forbindelse med gamle strandvoldsdannelser. Ved Nørre Fjand ligger også et mindre hedeareal med både våd og tør hede. Syd for Bøvlingbjerg ligger fire søer, Indfjorden, Tangsø, Byn og Søndersund.

omgivet af ferske enge og rørsump. De fire søer huser i danske sammenhænge en meget artsrig undervandsflora.

Området ved Nissum Fjord er udpeget for at beskytte naturværdier hvor de væsentligste er selve lagunen, de omgivende strandenge og områdets forskellige søtyper. Endvidere er formålet at beskytte levesteder for en lang række arter, hvor de truede arter plettet rørvagtel, almindelig ryle, brushane, splitterne, dværgterne og vandranke er de vigtigste.

Hertil rummer området en række forskellige naturtyper med mere begrænset udbredelse, f. eks klitnaturtyper, vandløb, overdrev og skovnatur. Fuglebeskyttelsesområdet er udpeget for en lang række af yngle- og trækfugle.

Nissum Bredning er sårbart Natura 2000 område.

EF-habitatområde H58

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for.

Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H58. Det foranstillede tal er artens/typens internationale nummer og de særligt truede naturtyper og arter på europæisk plan (såkaldt prioriterede) er angivet med stjerne (*):

1095 Havlampret (*Petromyzon marinus*)

1096 Bæklampret (*Lampetra planeri*)

1099 Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1106 Laks (*Salmo salar*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1831 Vandranke (*Lurionium natans*)

1150 * Kystlaguner og strandsøer

1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand

1330 Strandenge

2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)

2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)

2160 Kystklitter med havtorn

2190 Fugtige klitlavninger

2310 Indlandsklitter med lyng og visse

2330 Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene

- 3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)
- 3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 7230 Rigkær
- 9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
- 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 38

Grundlaget for disse fuglebeskyttelsesområder er fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979, der har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. Udpegningsarterne skal være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller artikel 4, stk. 2.

De enkelte EF-fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række specifikke fuglearter samt disses levesteder (jf. udpegningsgrundlaget). Fælles for fuglearterne er, at de tilhører én af to kategorier:

1. De er truede, følsomme overfor ændringer af levesteder, sjældne eller særligt opmærksomhedskrævende på anden måde.
2. De er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter i antal af international eller national betydning.

Udpegningsarterne for F38 er listet nedenfor:

(artikel 4, stk. 1)

Rørdrum, Ynglefugl

Pibesvane, Trækfugl

Sangsvane, Trækfugl

Bramgås, Trækfugl

Rørhøg, Ynglefugl

Plettet rørvagtel, Ynglefugl

Klyde, Yngle- og trækfugl

Hvidbrystet præstekrave, Ynglefugl
Pomeransfugl, Trækfugl
Engryle, Ynglefugl
Brushane, Ynglefugl
Lille kobbersneppe, Trækfugl
Splitterne, Ynglefugl
Fjordterne, Ynglefugl
Havterne, Ynglefugl
Dværgterne, Ynglefugl

(artikel 4, stk. 2)

Knopsvane, Trækfugl
Kortnæbbet gås, Trækfugl
Lysbuget knortegås, Trækfugl
Pibeand, Trækfugl
Krikand, Trækfugl
Spidsand, Trækfugl
Toppet skallesluger, Trækfugl
Stor skallesluger, Trækfugl

Trusler for område nr. 65 (habitat og fuglebeskyttelsesområde)

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering. Indfjorden, Tangsø, Søndersund og Byn er påvirket af næringsstoffer fra oplandet og/eller fosfor (også fra oplandet) frigivet fra søbunden. Nissum Fjords tre bassiner er påvirket af store tilledninger af næringsstoffer fra oplandet især Felsted Kog bassinet, hvor Storåen har sit udløb. På grund af den øgede belastning med næringsstoffer er ålegræssets udbredelse kraftigt reduceret fra starten af 1960erne til i dag.
- Belastning med organisk stof. Damhus Å er belastet med organisk stof.
- Miljøfarlige/forurenende stoffer. Der er konstateret forekomster af pesticider og andre stoffer som kan være problematiske i forhold til påvirkning af økosystemet i Felsted Kog og i Mellem Fjord.
- Tilgroning er både en trussel for naturtyperne og deres vegetation men også for de mange trækfugle hvis fourageringsmuligheder forringes.

- U hensigtsmæssig hydrologi. I Nissum Fjord er en slusefjord og slusepraksis har stor indflydelse på saltholdigheden og vandstanden i fjorden. I vinterhalvåret er saltholdigheden typisk meget lav grundet stor vandtilførsel fra Storåen. Saltholdighedsforholdene er afgørende for planternes udbredelse i fjorden, og store udsving kan være kritiske for planterne. Specielt strandengene er afhængige af saltvandspåvirkning, og denne naturtypes udbredelse og tilstand relaterer derfor i nogen grad til slusepraksis. Mange arter, især ynglefugle, stiller krav til vandstandsforhold, og nogle arter stiller krav til forholdsvis lav saltholdighed på ynglepladserne. Derudover er der udtørring som følge af dræning og grøftning, der udgør især en trussel mod forekomsterne af strandenge og ferske enge og påvirker dels naturtypernes tilstand samt deres kvalitet som levested og yngleplads for mange af udpegningsgrundlagets fuglearter.
- Luftbåren deposition af kvælstof overskrider laveste tålegrænse¹ (10 kg N/ha/år) for alle terrestriske naturtyper i området. Højeste tålegrænse (20 kg N/ha/år) er overskredet for mindre arealer med sure overdrev og grå/grøn klit. For Visse-indlandsklit, græs-indlandsklit, tør hede og elle-askeskov og skovbevokset tørvemose er højeste tålegrænse (20 kg N/ha/år) overskredet for hele arealet. Det samme gør sig gældende for de to sø naturtyper: søbred med småarter og kransnålalge-sø (maks. 10 kg N/ha/år).
- U hensigtsmæssig drift. Intensiv skovdrift kan medføre, at områdets meget beskedne arealer med skovnaturtyper forringes eller ødelægges.
- Invasive arter der udkonkurrerer den naturlige vegetation. Især bjerg-fyr er konstateret på flere klitnaturtyper samt på våd og tør hede.
- Fysisk påvirkning. Som en følge af nuværende og tidligere tiders reguleringer og hårdhændet vandløbsvedligeholdelse betyder, at mange af vandløbene inden for området er præget af generelt dårlige fysiske forhold. Rørdrum og i mindre grad rørhøg og plettet rørvagtel er afhængig af større forekomster af gamle rør i rørsumpen, således at rørhøst eller anden arealmæssig begrænsning af større sammenhængende rørskove kan skade arternes ynglemuligheder.
- Prædation fra især ræv og mink (især på de jordrugende vadefugle og terner). Skarv udgør en trussel for laksebestanden, fordi de jager smolten, når den vandrer fra Storåen til fjorden.

Målsætning

Den store kystlagune Nissum Fjord og de omgivende strandenge karakteriserer i Natura 2000-området. Herudover indgår der

¹ "den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedstetilgængelige viden".

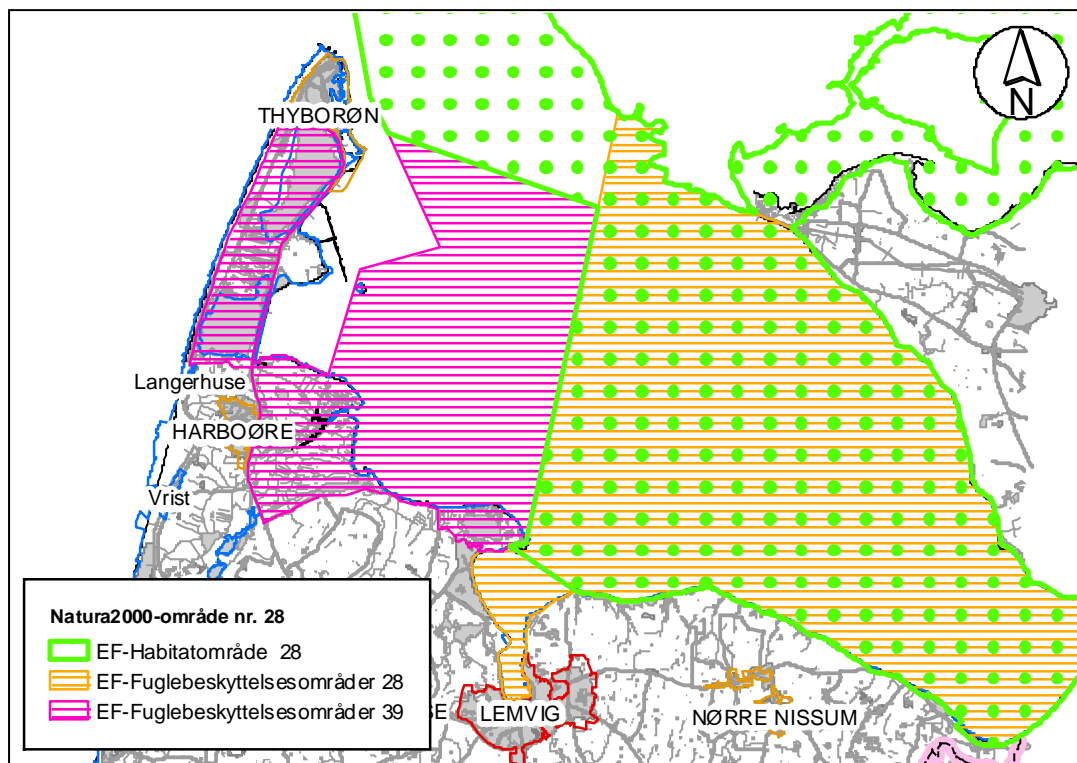
flere større søer som vigtige landskabselementer. Nissum Fjords tre bassiner (Yder Fjord, Mellem Fjord og Felsted Kog) og de større søer i området (Indfjorden, Tangsø, Søndersund og Byn) og vandløbene sikres god-høj naturtilstand. Dette forudsætter en god vandkvalitet. De marine områder bør have en under- vandsvegetation med stor horisontal og dybde udbredelse, så- ledes at der er et godt fødegrundlag for områdets mange fugle. Naturtyperne omkring Nissum Fjord sikres en god til høj natur- tilstand. Det gælder især strandenge som arealmæssigt udgør størsteparten af den terrestriske natur. Men også områdets mindre forekomster af artsrige sure overdrev, tørre og våde he- der, klitnaturtyper og rigkær sikres en god til høj naturtilstand. Arealet af våd hede øges, og der bør hvor det er muligt skabes sammenhæng mellem forekomsterne. I området prioriteres le- vesteder for den nationale ansvarsart vandranke. Ligeledes pri- oriteres levesteder for de nationale ansvarsarter knop-svane, kortnæbbet gås, krikand, lysbuget knortegås, pibeand, pibesva- ne, sangsvane og spidsand samt levestederne for de nationalt truede fuglearter alm. ryle, brushane, dværgterne, plettet rør- vagnetel og splitterne.

Områdets laksebestand bør sikres, således at den på sigt ikke er afhængig af udsætninger.

Natura 2000 område nr. 28 – Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø

Natura-2000 område nr. 28 omfatter i alt 0933.165 ha hav og landarealer og udgøres af 4 EF-fuglebeskyttelsesområder (F23, F27, F28 og F39) samt 1 EF-habitatområde (H28).

Figur 1: Natura 2000 område nr. 28

Området består af flere store marine delområder bl.a. Nissum Bredning, og består af lavvandede grunde mod vest, samt Limfjordens dybeste område Oddesund mod øst. Midt i området ligger den beskyttede og lavvandede Skibsted Fjord, og længst mod nordøst ligger det vidt forgrenede farvand omkring Agerø. Længst mod vest ligger på Agger og Harboøre Tange en række kystlaguner, som er meget vigtige levesteder for fugle. Strandenge, strandvolde og strandoverdrev dominerer den terrestriske del af området. Langs skræntfoden og i Dover Kil området findes de fleste af områdets værdifulde kildevæld og rikkær, mens områdets klittyper findes på Agger Tange.

I området findes flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af stor betydning. Således forekommer en meget stor del af Nordjyllands samlede areal med strandenge i området. Strandengene er vigtige levesteder for de truede fuglearter alm. ryle og brushane. Der er store marine værdier i området i kraft af forekomsten af nogle af landets største lavvandede fjordområder. Disse arealer har tidligere rummet vidtstrakte flader med ålegræs. De lavvandede marine områder omkring Agerø er af in-

ternational betydning for lysbuget knortegås. Lagunesøerne på Agger og Harboøre tange er vigtige ynglepladser for især alm. ryle, brushane, klyde og hav- og dværgterne. Tangerne huser desuden væsentlige trækbestande af flere fuglearter. Dertil kommer, at flere af Natura 2000-områdets uforstyrrede holme udgør vigtige ynglelokaliteter. Dover Kil området er unikt i kraft af sine store sammenhængende, men heterogene arealer med habitatnatur. Blandt Kilens vigtigste naturtyper er de store miks-forekomster af kildevæld og rigkær, der rummer flere naturperler med meget varieret flora karakteristisk for naturtyperne. Gul stenbræk, blank seglmos og piberensermos er arter som er eller har været kendt fra området og som på landsplan er meget sjældne. Odder er i dag vidt udbredt i området. Den vestlige del af Nissum Bredning er mindre sårbart Natura 2000 område, mens den østlige del – habitatområdet – er meget sårbart.

EF-habitatområde H28

I habitatområderne skal der sikres eller genoprettes en gunstig bevaringsstatus for de forskellige naturtyper og arter, som det enkelte område er udpeget for.

Herunder er listet de specifikke naturtyper og arter der udgør udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdeområder nr. H28. Det foranstillede tal er artens/typens internationale nummer og de særligt truede naturtyper og arter på europæisk plan (såkaldt prioriterede) er angivet med stjerne (*):

- 1103 Stavsild (*Alosa fallax*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)
- 1355 Odder (*Lutra lutra*)
- 1365 Spættet sæl (*Phoca vitulina*)
- 1393 Blank seglmos (*Drepanocladus vernicosus*)
- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 * Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1170 Rev
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220 Flerårig vegetation på stenede strande
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser

- 2120 Hvide klitter og vandremiler
- 2130 * Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
- 2140 * Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
- 2160 Kystklitter med havtorn
- 2170 Kystklitter med gråris
- 2190 Fugtige klitlavninger
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 7140 Hængesæk og andre kærksamfund dannet flydende i vand
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Rigkær

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 28 (Nissum Bredning)

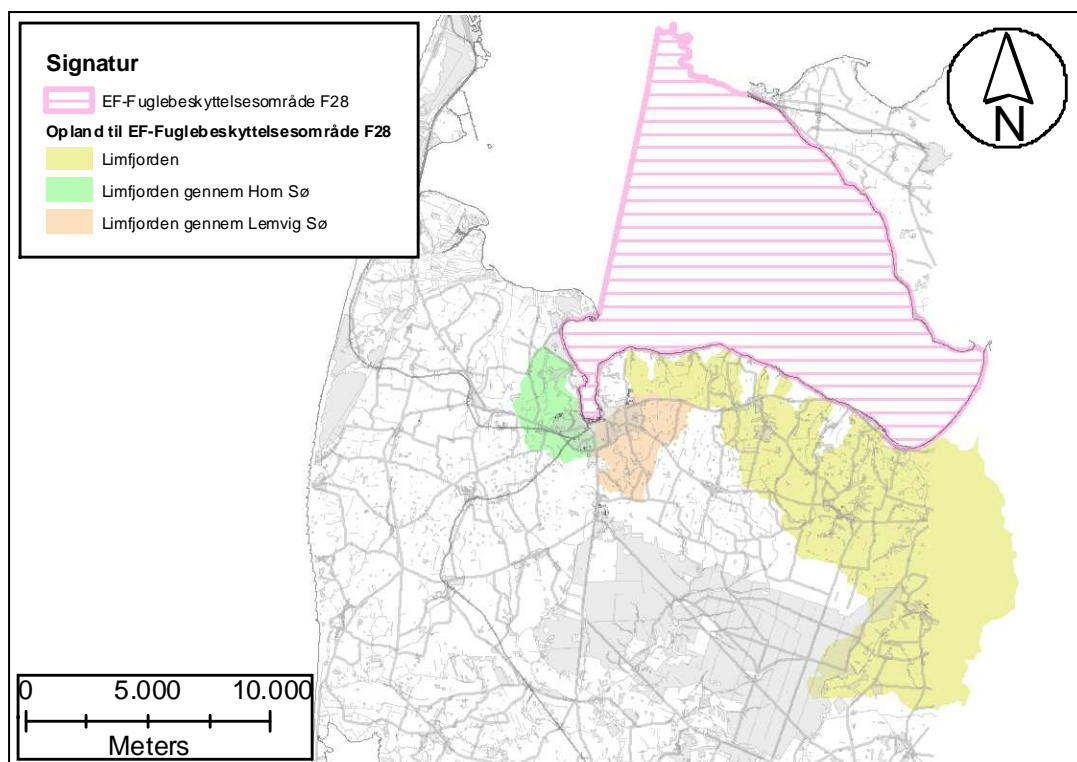
Grundlaget for disse fuglebeskyttelsesområder er fuglebeskyttelsesdirektivet fra 1979, der har som formål at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU. Udpegningsarterne skal være angivet på EF-fuglebeskyttelsesdirektivet bilag 1, jf. artikel 4, stk. 1 eller artikel 4, stk. 2.

De enkelte EF-fuglebeskyttelsesområder er udpeget for at beskytte en række specifikke fuglearter samt disses levesteder (jf. udpegningsgrundlaget). Fælles for fuglearterne er, at de tilhører én af to kategorier:

1. De er truede, følsomme overfor ændringer af levesteder, sjældne eller særligt opmærksomhedskrævende på anden måde.
2. De er regelmæssigt tilbagevendende trækfuglearter i antal af international eller national betydning.

Udpegningsarterne for F28 (artikel 4, stk. 2) er Hvinand og Toppet Skallesluger. Begge arter er trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Figur 2: Fuglebeskyttelsesområde F28 og opland

EF-Fuglebeskyttelsesområde F 39 (Harbøre Tange, Plet Enge og Gjeller sø)

Udpegningsarterne for F39 er listet nedenfor:

(artikel 4, stk. 1)

Bramgås, Trækfugl

Klyde, Yngle- og trækfugl

Hvidbrystet præstekrave, Ynglefugl

Engryle, Ynglefugl

Brushane, Ynglefugl

Fjordterne, Ynglefugl

Dværgterne, Ynglefugl

Mosehornugle, Ynglefugl

(artikel 4, stk. 2)

Kortnæbbet gås, Trækfugl

Lysbuget korttegås, Trækfugl

Trusler for område nr. 28 (habitat og fuglebeskyttelsesområder)

- Naturarealerne bliver for små og for isolerede pga. tilgroning, afvanding, tilplantning og opdyrkning og der mangler spredningsmuligheder for arterne.
- Næringsstofbelastning og deraf følgende eutrofiering. Hele Limfjorden er påvirket af for store tilledninger af næringsstoffer fra land. Eutrofiering af vandområder, bl.a. lagunesøerne på Agger Tange, er af samme årsag en trussel for områdets rastende ænder, hvinand, pibeand, krikand og spidsand.

På det terrestriske plan er en række naturarealer samt mulige levesteder for gul stenbræk og blank seglmos truet af randpåvirkning med næringsstofbelastning fra tilstødende dyrkede arealer samt af næringsstofbelastning fra luften. Den luftbårne kvælstofdeposition alene overskrider den nedre tålegrænse² (10 kg N/ha/år) for størstedelen af naturtyperne og arterne.

- Pesticider og gifte i form af en række miljøfarlige stoffer udgør en trussel for både de marine og terrestriske naturarealer og arter.
- Tilgroning er både en trussel for naturtyperne og arter. Tilgroning af tidligere afgræssede engarealer er især en stor trussel for de ynglende vadefugle alm. ryle, klyde og brushane, men tilgroning er også en trussel mod mange trækfugle, fordi fourageringsmulighederne forringes. Tilgroning er ofte et resultat af eutrofiering.
- Uhensigtsmæssig hydrologi. Uhensigtsmæssig slusepraksis, dræning og grøftning er skyld i form udtørring og ustabil vandstand på de våde naturtyper. Udtørring er en trussel mod naturtypen samt mod fuglenes fourageringsarealer og redepladser.
Især for de ynglende vadefugle klyde, alm. ryle og brushane er periodiske problemer med for lav og for ustabil vandstand på engarealer og lagunesøer en trussel, da det fører til udtørring af fuglenes fourageringsarealer og redepladser. For de trækkende fugle krikand, spidsand og pibeand kan ændret vandstand i fourageringsområderne ligeledes være problematisk, idet deres fødegrundlag herved påvirkes.
- Hindring af landskabsdynamik som følge af anlæg ved Agger Tange er en trussel mod forklit og hvid klit i området, idet naturtypernes naturlige dynamik påvirkes.
- Invasive arter, der udkonkurrerer den naturlige vegetation både på de marine og terrestriske (især bjerg- og klitfyr samt rynket rose) naturtyper.

² "den belastning, hvorunder væsentlige skadelige effekter på økosystemet ikke vil forventes, vurderet ud fra den bedstetilgængelige viden".

- Forstyrrelser af fugleliv. Især terner og vadefugle generes i yngleperioden af rekreative aktiviteter og løse hunde.
- Prædation på ynglesteder fra bl.a. ræve, rotter, krager, store måger og mink udgør en alvorlig trussel mod især de jordrugende vadefugle og terner, idet prædatorerne æder fuglenes æg og unger.
Jagt er en trussel for især områdets rastende ænder, pibeand, spidsand, krikand og for kortnæbbet gås og lysbuget knortegås.
Fiskeri i alle former er en trussel for de marine naturtyper og arter.

Målsætning

Det overordnede mål for Natura 2000-området er, at naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus.

Målet er, at områdets hav- og kystnatur udgør et stort, sammenhængende naturområde med vægt på dynamisk kystudvikling og reetablering af de hydrologiske og naturmæssige sammenhænge mellem havet og kysten, med velegnede, udbredte yngle- og rasteområder for hav- og kystfugle samt havpattedyr. De i området arealmæssigt dominerende marine naturtyper samt søer og laguner sikres. De i biogeografisk henseende vidstrakte strandenge sikres ligeledes.

Fuglebeskyttelsesområderne sikres som vigtige, velegnede levesteder for ansvarsarter samt for truede eller sjældne ynglefugle. Kystskrænterne med fine overdrev og klitter sikres. Dørvakil sikres som karakteristisk landskabselement i området med meget fine kildevæld og rigkær.

